

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **geografia**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Wrocławski**

Data przeprowadzenia wizytacji: **15-16.04.2021 r.**

Warszawa, 2021

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	10
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	20
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	25
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	29
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	32
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	36
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	37
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiąganych rezultatach	42
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	44
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	47
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Mariusz Rzętała, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Andrzej Macias, ekspert PKA
2. dr hab. Sylwia Kulczyk, ekspert PKA
3. Patrycja Serafin, ekspert PKA ds. studenckich
4. Robert Krzyszczak, ekspert PKA ds. pracodawców
5. Wojciech Kiełbasiński, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku geografia prowadzonym w Uniwersytecie Wrocławskim została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej na podstawie Uchwały Nr 519/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 17 lipca 2020 r. w sprawie kierunków studiów wyznaczonych do oceny programowej w roku akademickim 2020/2021.

PKA po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na tym kierunku studiów. Zgodnie z Uchwałą Nr 611/2015 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 3 września 2015 r. w sprawie oceny programowej na kierunku geografia prowadzonym na Wydziale Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim wydano ocenę pozytywną.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona za pośrednictwem środków komunikacji na odległość zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny, załącznikami do raportu, a także dokumentacją udostępnioną przez Uczelnię. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału w celu omówienia jej szczegółów. Zespół oceniający PKA odbył wszystkie spotkania zgodnie z harmonogramem. Ponadto dokonano oceny wybranych prac dyplomowych i etapowych, odbyły się hospitacje zajęć dydaktycznych, przeprowadzono także wizytację bazy dydaktycznej i socjalnej. Podczas spotkania podsumowującego pracę zespołu oceniającego dokonano oceny spełnienia kryteriów szczegółowych oceny programowej, określonych w załączniku do Statutu PKA oraz sformułowano wstępne uwagi, o których poinformowano władze Uczelni oraz Wydziału na spotkaniu podsumowującym wizytację.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	geografia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	nauki o Ziemi i środowisku – 77%, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 23%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów, 180 pkt ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki)	3 tygodnie (120 h), 3 pkt ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	-	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	119	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ³	1996	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	167	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	146	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	56	-

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Nazwa kierunku studiów	geografia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{4,5}	nauki o Ziemi i środowisku – 68%, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 32%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry, 120 pkt ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki)	-	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	analizy regionalne i lokalne, geoekologia, geoinformatyka i kartografia, klimatologia i ochrona atmosfery, ochrona klimatu i zarządzanie jakością powietrza, ochrona i zarządzanie jakością powietrza, wody, gleby, Tourism and hospitality	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	105	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁶	792 – 974 w zależności od specjalności	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim	97	-

⁴ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁵ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

⁶ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów		
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	74-129 w zależności od specjalności	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	33 – 54 w zależności od specjalności	-

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku geografia ściśle wpisują się w strategię i misję, jak również politykę jakości Uniwersytetu Wrocławskiego, w których do podstawowych elementów zaliczono poszukiwanie prawdy, przekazywanie wiedzy oparte o badania naukowe prowadzone z najwyższymi standardami oraz kształcenie studentów w duchu otwartości, samodzielności, uczciwości i tolerancji we współpracy z otoczeniem zewnętrznym. Do najważniejszych celów strategicznych należy: wysoka jakość badań naukowych, ciągłe doskonalenie kształcenia, wzmacnianie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, ulepszanie systemu zarządzania uniwersytetem oraz wzrost roli UWr w regionie i kraju. Kształcenie na kierunku geografia opiera się na wykorzystaniu potencjału naukowego Wydziału Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska (WNoZiKŚ) w zakresie prowadzonych badań. Absolwent studiów I stopnia na kierunku geografia posiada ogólną wiedzę geograficzną pozwalającą na rozpoczęcie pracy w przedsiębiorstwach branżowych i administracji państwowej i samorządowej, jak również ma dobre podstawy do dalszego kształcenia oraz pracy naukowej. Absolwenci studiów II stopnia kierunku geografia posiadając poszerzoną wiedzę o środowisku przyrodniczym i społeczno-gospodarczym potrafią wyjaśniać, rozwiązywać i prognozować procesy i zjawiska społeczno-ekonomiczne zachodzące w przestrzeni geograficznej oraz określać kierunki tych zmian. Duże znaczenie ma nabycie umiejętności wykorzystujących systemy informacji geograficznej (GIS).

Koncepcja i cele kształcenia na obu stopniach studiów na kierunku geografia mieszczą się w obu dyscyplinach, do których jest on przyporządkowany, tj. nauki o Ziemi i środowisku oraz geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna i odzwierciedlają interdyscyplinarny charakter geografii.

Koncepcja i cele kształcenia są ściśle związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany. Badania naukowe prowadzone są w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych, w dyscyplinie nauki o Ziemi i środowisku oraz w dyscyplinie

geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Zakres prowadzonych badań naukowych odpowiada przyjętej koncepcji kształcenia dla kierunku geografia. Na szczególną uwagę zasługują badania w zakresie geomorfologii, geologii, kartografii, klimatologii czy badań polarnych. O wysokim poziomie badań naukowych świadczy przyznanie UWr statusu Uczelni Badawczej. Otworzyło to nowe możliwości badawcze przed studentami i pracownikami naukowymi poprzez projekt „Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza”. Jednak do tej pory studenci kierunku geografia nie złożyli żadnych wniosków o grant badawczy, w ramach którego mogliby realizować m.in. pracy dyplomowe.

Koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się zostały określone we współpracy zarówno z interesariuszami wewnętrznymi, jak i zewnętrznymi. Potrzeby rynku pracy, określone przez interesariuszy zewnętrznych współpracujących z WNoZiKŚ, spowodowały wprowadzenie zajęć rozwijających umiejętności pracy w grupie, komunikatywność, rozwijających znajomość narzędzi GIS czy praktyk zawodowych. Udział interesariuszy wewnętrznych w kształtowaniu koncepcji i celów kształcenia odnosił się m.in. do zwiększenia zajęć projektowych oraz prac realizowanych w małych zespołach. Ich efektem jest także zmiana formuły ćwiczeń terenowych, w których zwraca się uwagę na lepsze poznanie metod badawczych niż konkretnych obszarów badań. Koncepcja i cele kształcenia uwzględniają kształcenie na odległość jedynie w ograniczonym zakresie. Dotyczyło to jedynie obligatoryjnego szkolenia BHP i ppoż. dla studentów I roku. W okresie pandemii nie wpisano także do sylabusów możliwości nauczania na odległość. Wynikało to z charakteru nadzwyczajnego oraz czasowego zawieszenia zajęć stacjonarnych na podstawie aktów prawnych wyższego rzędu niż z systemowego przejścia na kształcenie na odległość. Ewentualne wprowadzenie możliwości kształcenia na odległość w okresie popandemicznym będzie dopiero przedmiotem dyskusji w ramach istniejącego systemu kształcenia oraz zależeć będą od rekomendacji WZOJK oraz decyzji Rady WNoZiKŚ.

Omówioną powyżej koncepcję i cele kształcenia na kierunku geografia odzwierciedlają przyjęte efekty uczenia się. Są one zgodne z profilem ogólnoakademickim oraz ukierunkowane na wiedzę, umiejętności i kompetencje z zakresu geografii. Są one zgodne z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji. Efekty uczenia się dla obu stopni studiów uwzględniają aktualny stan wiedzy na kierunku geografia (np. K_W08 „wykazuje znajomość i prawidłowo interpretuje aktualny stan wiedzy oraz główne współczesne kierunki badawcze w wybranej specjalności w ramach geografii” czy K_K04 „ma świadomość konieczności stałego śledzenia postępów dokonujących się w geografii i dyscyplinach pokrewnych, które następnie wykorzystuje w podnoszeniu kompetencji zawodowych i uzyskiwaniu na ich podstawie awansów”). Przyjęte kierunkowe efekty uczenia się uwzględniają kluczową dla geografii wiedzę i umiejętności. Pozwalają też na rozwijanie kompetencji społecznych, m.in. współdziałania i pracy w grupie (np. K_K01 „potrafi zainicjować pracę w grupie przyjmując rolę lidera bądź wykonawcy zadań częściowych, zmierzających do realizacji celu głównego”). Są one zgodne z działalnością naukową uczelni w dyscyplinach nauki o Ziemi i środowisku oraz geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, co wskazuje na interdyscyplinarny charakter geografii. Są też powiązane z zakresem badań prowadzonym przez Uczelnię w tych dyscyplinach, ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk i procesów zachodzących w regionie śląskim (np. na I stopniu: K_W01 „zna i rozumie podstawowe zjawiska i procesy przyrodnicze oraz społeczno-ekonomiczne w skali regionalnej...”, a na II stopniu: K_W01 „zna i rozumie złożone zjawiska i procesy przyrodnicze, związki występujące między nimi oraz ich konsekwencje dla społecznego, ekonomicznego i przestrzennego rozwoju społeczeństw i gospodarek w skali regionalnej...”).

Na studiach I stopnia na I roku dominują zajęcia wprowadzające studenta w podstawowe zagadnienia nauk o Ziemi i środowisku oraz geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej, np. *podstawy geografii fizycznej, podstawy geologii, podstawy kartografii, geografia ekonomiczna, czy historia odkryć geograficznych i historia gospodarcza*. Pojawiają się też pierwsze zajęcia szczegółowe (np. *meteorologia, geografia ludności czy hydrologia*). Na II roku treści programowe rozwijają szczegółową wiedzę z zakresu kolejnych subdyscyplin geografii, w tym szczególnie z zakresu technologii GIS. Wprowadzane są też zajęcia rozszerzające wiedzę ogólną oraz zajęcia syntetyzujące wiedzę z poszczególnych działów geografii, a także zajęcia do wyboru. Na III roku studenci nie tylko kontynuują zajęcia syntetyzujące, jak też dalej rozwijają indywidualne zainteresowania. Na II stopniu studiów program geografii umożliwia studentom zdobycie zaawansowanej wiedzy geograficznej oraz doskonalenie umiejętności praktycznych nabytych na studiach I stopnia. Oparty jest na problematyce badań naukowych prowadzonych na WNoZiKŚ oraz indywidualizuje ścieżkę kształcenia poprzez wybór jednej z kilku wspomnianych wcześniej specjalności. Taka konstrukcja programu poszerza wiedzę, umiejętności i kompetencje z zakresu geografii oraz kładzie nacisk na stosowanie zaawansowanych technik i narzędzi badawczych, przygotowując absolwenta do pracy badawczej i zawodowej. Szczególnie istotne na kierunku geografia, podkreślające jej specyfikę, są ćwiczenia terenowe. Są to zajęcia obowiązkowe, weryfikujących zdobytą wiedzę podczas zajęć w salach. Rozwijają one zarówno wiedzę i umiejętności metodyczne, jak również wiedzę o charakterze regionalnym. służą zapoznaniu z metodyką pracy terenowej oraz aplikacji wiedzy nabytej w ramach zajęć kameralnych w warunkach terenowych. Mają też na celu ugruntowanie pozyskiwania danych technikami obserwacji i pomiarów, rozwijanie umiejętności w zakresie kartowania poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz ocenę interakcji człowiek-środowisko. Takie zajęcia wyróżnia geografię spośród innych dyscyplin naukowych i są niezbędnym elementem kształcenia na kierunku geografia.

Kierunkowe efekty uczenia się są realistyczne i sformułowane w sposób zrozumiały oraz uwzględniają komunikowanie się w języku obcym (K_U11 „posiada umiejętność komunikowania się w wybranym języku obcym, w szczególności w zakresie geografii na poziomie B2” i B2+ na studiach II stopnia). Pozwalają też na rozwijanie kompetencji badawczych niezbędnych w działalności naukowej (np. K_U06 „umie zaplanować, zorganizować i przeprowadzić badania terenowe w celach naukowych oraz wykazuje się umiejętnością wykonania zaawansowanych pomiarów elementów środowiska geograficznego”). Efekty uczenia się dla obu stopni studiów dla kierunku geografia są możliwe do osiągnięcia. Pozwalają też na stworzenie systemu ich weryfikacji. Oddają też specyfikę kierunku geografia. Wątpliwości natomiast budzi specjalność *Tourism and hospitality* na II stopniu studiów, dla której przypisane kierunkowe efekty uczenia się nie oddają specyfiki tej specjalności.

Studenci kierunku geografia (niezależnie od specjalności) mają możliwość realizacji bloku pedagogicznego, który przygotowuje ich do wykonywania zawodu nauczyciela. Regulacje prawne dotyczące standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela w ostatnim czasie spowodowały konieczność dostosowania tego bloku do nowego standardu. Zawierają one pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2019, poz. 1450).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku są spójne oraz dobrze wpisują się w strategię i misję Uczelni. Mieszczą się w obu dyscyplinach, do których geografia jest przyporządkowana. Są też zgodne z profilem badawczym WNoZiKŚ. Odpowiadają też na zapotrzebowanie otoczenia społeczno-gospodarczego, o czym świadczy sylwetka absolwenta geografii. Koncepcja i cele kształcenia zostały określone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Przed okresem pandemii w niewielkim stopniu wykorzystywały kształcenie zdalne. Kierunkowe efekty uczenia są spójne z koncepcją kształcenia i odpowiadają właściwym poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji. Zostały one sformułowane czytelnie, są możliwe do osiągnięcia oraz weryfikowalne. Uwzględniają kompetencje niezbędne do pracy badawczej oraz zawarte w standardzie kształcenia nauczycieli.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe realizowane na kierunku geografia są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach: nauki o Ziemi i środowisku oraz geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Są też ściśle powiązane badaniami prowadzonymi na Uczelni i wykorzystują uzyskany dorobek naukowy. Uwzględniają też zagadnienia regionalne dotyczące Śląska. Należy też stwierdzić, iż treści programowe odpowiadają ściśle określonym dla kierunku zakładanym efektom uczenia się. Odpowiadają też obecnie stosowanej metodyce badań, jak również aktualnym standardom w tym zakresie. Są też kompleksowe i specyficzne dla kierunku geografia. Aktualne treści programowe dla bloku pedagogicznego zgodne są z nowym standardem określonym w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Realizowane jest przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne i dydaktyczne, w skład którego wchodzi podstawy dydaktyki, emisja głosu oraz przygotowanie dydaktyczne do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć. Obejmują też dydaktykę geografii, jak również przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne (m.in. psychologię dla nauczyciela, pedagogikę dla nauczyciela, jak również wspomaganie rozwoju dziecka i dysharmonie rozwojowe).

Czas trwania studiów na kierunku geografia na obu stopniach zapewnia osiągnięcie efektów uczenia się. Na kierunku geografia łączna liczba punktów ECTS, jaką student może uzyskać na zajęciach z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego jest zgodna z wymaganiami. Co prawda łączna liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów umożliwia osiągnięcie przez studentów wszystkich zakładanych efektów uczenia się, to jednak mimo okresowych przeglądów dalej występują nieprawidłowości, na co wskazywał też poprzedni raport PKA. Przykładem tego są takie zajęcia, w których nie doszacowano liczbę punktów ECTS np. *praktyki zawodowe* (120 godz. = 3 pkt. ECTS, a powinny być 4 pkt. ECTS). Zdarzają się zajęcia, w których łączna liczba przypisanych punktów ECTS, przeznaczona na pracę własną studenta jest zbyt duża w stosunku do zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego. Przykładem tego są: *geografia społeczna* 30 h = 4 pkt. ECTS, *matematyka* 48 h = 5 pkt. ECTS, *metody taksonomii i regionalizacji* 40 h = 5 pkt. ECTS, *metody i techniki analizy statystycznej* 48 h = 6 pkt. ECTS, czy *metodyka wizualizacji kartograficznej* 48 h = 6 pkt. ECTS. Większość z nich to trudne zajęcia, wymagające większego zaangażowania i nadzoru nauczyciela akademickiego do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się. Rekomenduje się więc ponowny audyt sylabusów oraz poprawne oszacowanie punktacji ECTS dla wszystkich zajęć.

Na studiach I stopnia udział wykładów wynosi 40,6%, seminariów 1,8%, ćwiczeń 41,8%, laboratoriów 0,6%, a ćwiczeń terenowych 15,2%. Z kolei na studiach II stopnia udział poszczególnych form zajęć jest następujący: wykłady - 45,6%, seminaria - 9,9%, ćwiczenia - 30,9%, a ćwiczenia terenowe – 13,6%. Z kolei w ramach modułu nauczycielskiego dominują zajęcia o charakterze praktycznym; wykłady - 10,8%, konwersatoria – 18,9% i ćwiczenia - 70,3%. Program na studiach I stopnia jest tak ułożony wg logicznej sekwencji zajęć w taki sposób, aby wiedza przekazywana w semestrach wcześniejszych stanowiła dobrą podstawę do przyswajania treści programowych przewidzianych do realizacji w kolejnych semestrach. Z kolei na II stopniu program na kierunku geografia umożliwia pogłębianie wiedzy i doskonalenie umiejętności praktycznych oraz badawczych. Oparty jest na badaniach naukowych prowadzonych na WNoZiKŚ oraz indywidualizuje ścieżkę kształcenia poprzez szeroki wybór specjalności. Taka konstrukcja programu poszerza wiedzę, umiejętności i kompetencje z zakresu geografii oraz kładzie nacisk na stosowanie zaawansowanych technik i narzędzi badawczych, przygotowując absolwenta do pracy badawczej i zawodowej. Podsumowując należy stwierdzić, że sekwencja zajęć, dobór ich form oraz proporcje liczby godzin zajęć zapewniają osiągnięcie przez studenta kierunkowych efektów uczenia się.

Studenci studiujący geografię na UW r mają możliwość wyboru licznych zajęć fakultatywnych, zarówno na studiach I stopnia, jak i na II stopnia. Możliwy jest wybór zajęć w wymiarze zgodnym z wymaganiami, tj. w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS (udział liczby punktów ECTS dla zajęć do wyboru na kierunku geografia jest równy 31,1%). Ponadto student za zgodą dziekana może realizować zajęcia prowadzone na innych kierunkach. Takie zajęcia traktuje się jako ponadprogramowe, a ich zaliczenie odnotowywane jest w suplemencie do dyplomu. Studenci mają też możliwość uczestniczenia w krajowych i międzynarodowych programach mobilnościowych (np. MOST, Erasmus+). Ważnym elementem indywidualizacji ścieżki kształcenia jest swobodny wybór tematu pracy dyplomowej, zarówno w dyscyplinie nauki o Ziemi i środowisku, jak i geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Takie elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia pozwala na realizację indywidualnych potrzeb studenta. Plan studiów I stopnia pozwala też na wybór jednej z dwóch ścieżek kształcenia: geografii fizycznej i geografii człowieka. Z kolei program studiów II stopnia na kierunku geografia

umożliwia podnoszenie kwalifikacji studentów poprzez systematyczne pogłębianie zdobytej już wiedzy dotyczącej szeroko rozumianego środowiska przyrodniczego oraz nabyciu nowych umiejętności i kompetencji na drodze specjalizacji ścieżki kształcenia. Studenci mają do wyboru takie specjalności, jak: *analizy regionalne i lokalne, geoekologia, geoinformatyka i kartografia, ochrona i zarządzanie jakością powietrza, wody, gleby oraz Tourism and hospitality*. W poprzednich kilku latach funkcjonowały jeszcze specjalności: *gospodarka przestrzenna, klimatologia i ochrona atmosfery oraz geografia turystyczna*. Te dwie ostatnie zostały zastąpione przez nowe, zmodyfikowane z aktualnym stanem wiedzy, specjalności wymienione na końcu w poprzednim zdaniu.

Zajęcia na kierunku geografia są ściśle związane z prowadzonymi badaniami naukowymi w obu dyscyplinach, do których jest przyporządkowany. Przykładowo, w dyscyplinie nauki o Ziemi i środowisku badania prowadzone w Zakładzie Geoinformatyki i Kartografii są odzwierciedlone w m.in. w następujących zajęciach: *podstawy kartografii, kartografia tematyczna, systemy informacji geograficznej, teledetekcja, projekt w systemach informacji geograficznej, kartografika, matematyczne podstawy systemów informacji geograficznej, analizy przestrzenne danych wektorowych, czy geobazy*. Z kolei w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna przykładem są badania prowadzone w Zakładzie Geografii Społeczno-Ekonomicznej, które są związane z m.in. zajęciami: *geografia ekonomiczna, geografia społeczna, geografia osadnictwa, geografia ludności, geografia przemysłu i usług, analiza społeczno-demograficzna, czy techniki badań społecznych*. Wymiar takich zajęć, mierzony punktami ECTS, znacząco przekracza wymagane 50%. Programy studiów zawierają zajęcia poświęcone kształceniu znajomości co najmniej jednego języka obcego na I stopniu na poziomie ogólnym, a na II stopniu – języka specjalistycznego. Uwzględniają one opanowanie języka obcego na wymaganym poziomie: B2 na studiach I stopnia oraz B2+ na studiach II stopnia (uwzględniające słownictwo specjalistyczne z zakresu szeroko rozumianej geografii). Liczba godzin zajęć z udziałem nauczyciela akademickiego przeznaczonych na kształcenie językowe na studiach I stopnia wynosi 180 godz., za które student otrzymuje 12 pkt. ECTS. Na studiach II stopnia jest to odpowiednio 60 godz. i 4 pkt. ECTS. Wymiar godzinowy jest zatem wystarczający dla osiągnięcia przez studentów zakładanego poziomu ESOKJ.

Plan studiów na kierunku geografia obejmuje także zajęcia z obszaru nauk humanistycznych i społecznych (np. *historia gospodarcza*). Wymiar tych zajęć, mierzony punktami ECTS, jest zgodny z wymaganiami. Na UW r na kierunku geografia techniki nauczania na odległość były prowadzone w ograniczonym zakresie przed pojawieniem się pandemii COVID-19. Ich wymiar wynosił 4 godz. na studiach I stopnia i 4 godz. na studiach II stopnia. W obu przypadkach jest to szkolenie wstępne w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej w formie zdalnej na uniwersyteckiej platformy e-learningowej E-EDU. Ich wymiar jest więc zgodny z wymaganiami w tym zakresie, tzn. obejmował jedynie niewielką część zajęć. W związku z pojawieniem się zagrożenia epidemicznego obecnie wszystkie zajęcia odbywają się w systemie zdalnym. Zajęcia prowadzone były w czasie rzeczywistym i asynchronicznie. Moduł nauczycielski także spełnia wymagania w tym zakresie. Zajęcia w ramach bloku pedagogicznego realizowane są zgodnie z regułami i zasadami określonymi w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U., 2019, poz. 1450). Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne obejmuje 2/3 zajęć prowadzonych w formie wykładów i ćwiczeń, a reszta zajęć jest zintegrowana z realizacją praktyk zawodowych. Praktyka psychologiczno-pedagogiczna w szkole w liczbie 30 godzin (2 pkt. ECTS) realizowana jest pod nadzorem Centrum Edukacji Nauczycielskiej.

Z kolei w ramach praktyki dydaktycznej (przedmiotowej) studenci odbywają je obligatoryjnie zarówno w szkole podstawowej (60 godz., 3 pkt. ECTS), jak w szkole ponadpodstawowej (również 60 godz., 3 pkt. ECTS) pod nadzorem opiekuna praktyki dydaktycznej. Natomiast przygotowanie dydaktyczne obejmuje *podstawy dydaktyki* (45 godz., 3 pkt. ECTS) i *emisję głosu* (15 godz., 1 pkt. ECTS) oraz przygotowanie dydaktyczne do nauczania i prowadzenia zajęć.

Metody kształcenia na kierunku geografia są różnorodne i obejmują standardowy zestaw, tj. objaśniająco-poglądowe, rozwiązywania problemów, samodzielnego dochodzenia do wiedzy, praktyczne, waloryzacyjne, pomiary i obserwacje, czy też prezentacje oraz uwzględniają aktualne osiągnięcia z zakresu dydaktyki. Uwzględniają także tradycyjne formy kształcenia, takie jak wykłady, ćwiczenia, konwersatoria czy laboratoria. Zajęcia prowadzone są z wykorzystaniem właściwie dobranych i dostosowanych do ich charakteru środków i narzędzi dydaktycznych.

Program studiów na kierunku geografia nie zakłada prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (z wyjątkiem *szkolenia BHP i ppoż.*). Zagrożenie COVID-19 i wprowadzone przez rząd obostrzenia wymusiły prowadzenie zajęć w sposób zdalny. Wybór metod kształcenia na odległość został dostosowany do charakteru zajęć. W sposób zdalny prowadzone były wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, seminaria czy zajęcia komputerowe. Z kolei zajęcia w laboratoriach udało się przeprowadzić w sposób tradycyjny. Dzięki temu zapewniono osiąganie zakładanych dla danych zajęć efektów uczenia się, zwłaszcza w przypadku zajęć o charakterze praktycznym. Ważnym i specyficznym elementem kształcenia na kierunku geografia są zajęcia terenowe (np. ćwiczenia terenowe specjalnościowe z kartografii i topografii, hydrologii, meteorologii czy geografii społeczno-ekonomicznej, regionalne). Mimo pandemii zajęcia terenowe w zeszłym roku akademickim odbyły się w formie kontaktowej w pełnym wymiarze godzin lub w trybie hybrydowym (skrócony czas przebywania w terenie, pozostała część w sposób zdalny), co pozwoliło na osiągnięcie zakładanych dla ćwiczeń terenowych efektów uczenia się.

Stosowane na kierunku geografia zapewniają osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Środki i narzędzia dydaktyczne są właściwie dobrane i uwzględniają najnowsze osiągnięcia w tym zakresie. Stymulują też studentów do pracy samodzielnej oraz umożliwiają im aktywną rolę w procesie uczenia się. Szczególnie dotyczy to zajęć o charakterze projektowym.

Zajęcia związane z działalnością naukową prowadzoną na WNoZiKŚ umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej. Pozwalają uzyskać studentom niezbędną wiedzę i kompetencje w tym zakresie. Potwierdza to udział studentów w realizacji projektów badawczych, konferencjach i publikacjach naukowych. Sprzyjają temu też metody dydaktyczne służące rozwijaniu umiejętności badawczych studentów. Należą do nich m.in.: metoda projektowa, dyskusja czy też udział w tworzeniu prac naukowych. Stosowane metody, w tym wzajemna komunikacja w grupie językowej, pozwala i sprzyja uzyskaniu kompetencji językowych na poziomie B2 w przypadku studiów pierwszego stopnia oraz B2+ w przypadku studiów II stopnia.

Metody dydaktyczne stosowane na kierunku geografia umożliwiają realizację indywidualnych potrzeb studentów, zarówno dydaktycznych, jak i naukowych. Przykładem tego są chociażby prezentacje multimedialne przygotowywane przez studentów w ramach zajęć, referaty, wypowiedzi ustne,

dyskusje na temat wybranego zagadnienia czy projekty indywidualne. Takie podejście umożliwia indywidualne rozwijanie zainteresowań i samorealizację studentów.

Do programu studiów I stopnia na kierunku wprowadzono obowiązkowe praktyki zawodowe. Efekty uczenia się dla praktyk nie są w pełni zgodne z efektami kierunkowymi, jedynie efekt P_W02 *[student] zna zakres działalności, kompetencje instytucji, firm, jednostek samorządowych realizujących zadania związane z gospodarowaniem, wykorzystaniem zasobów środowiska geograficznego* jest w pełni specyficzny dla kierunku, nie stanowi on jednak odpowiedniego uszczegółowienia efektu kierunkowego KW_14, do którego się odwołuje. Żaden z pozostałych efektów nie jest specyficzny dla kierunku, gdyż nie stanowi uszczegółowienia wiedzy, umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych opisanych w postaci efektów kierunkowych. Nie określono również żadnego z efektów właściwych dla prowadzonych ścieżek specjalizacyjnych. Praktyki zawodowe w wymiarze 120 h (15 dni po 8 h) umieszczono w programie studiów na 4 semestrze. Wymiar praktyk jest odpowiedni dla osiągnięcia obecnie przyjętych efektów uczenia się oraz realizacji założonych treści, nakład pracy studenta na praktykach został w programie nieprawidłowo przeliczony na 3 punkty ECTS. Umieszczenie praktyk jest prawidłowe i pozwala na zapewnienie właściwej sekwencji kształcenia, w tym wykorzystania przez studentów obecności w miejscu praktyki do zbierania materiałów i prowadzenia badań przydatnych w pracach dyplomowych. Treści programowe są właściwe dla kierunku, jednakże pomimo takiego umiejscowienia praktyk w planie studiów w treściach programowych nie odzwierciedlono ścieżek specjalizacyjnych. Tym samym dobór miejsc do odbywania praktyk nie jest programowo powiązany z wybraną przez studenta ścieżką kształcenia.

O ile dla poszczególnych zajęć efekty uczenia się są specyficzne, tego nie da się stwierdzić dla praktyk zawodowych. Są one jedynie sformułowane w sposób ogólny i w zasadzie można je przyporządkować dowolnego kierunku realizowanego na WNoZiKŚ. Jedynie efekt P_W02 *“zna zakres działalności, kompetencje instytucji, firm, jednostek samorządowych realizujących zadania związane z gospodarowaniem, wykorzystaniem zasobów środowiska geograficznego”* jest specyficzny dla kierunku i stanowi pogłębienie efektów kierunkowych. Pozostałe efekty (umiejętności i kompetencje społeczne) nie są specyficzne dla geografii. Rekomenduje się przystosowanie ich do specyfiki kierunku geografia.

Dla kierunku powołano jednego opiekuna praktyk zawodowych, co biorąc pod uwagę liczbę studentów wystarcza do zapewnienia studentom odpowiedniego poziomu opieki merytorycznej. Posiada on kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje umożliwiające prawidłową realizację praktyk zawodowych. Osoby sprawujące nadzór merytoryczny w podmiotach prowadzących z Jednostką stałą współpracę w zakresie organizacji praktyk posiadają niezbędne doświadczenie, wiedzę i umiejętności zawodowe, wykorzystując metodę tutoringu. Podczas praktyk zawodowych studenci rozwiązują pod nadzorem przydzielonej osoby konkretne problemy napotkane w rzeczywistości zawodowej. Z uwagi na brak stosowania odpowiednich procedur, nie jest kontrolowany poziom kwalifikacji zakładowych opiekunów w miejscach praktyk samodzielnie wyszukanych przez studentów, spoza listy pracodawców współpracujących stale z Jednostką (zagadnienie zostaje rozwinięte w dalszej części).

Podstawowym elementem dokumentacji pracy studenta na praktykach jest dziennik praktyk. Przyjęty w jednostce wzór dziennika oraz wytyczne w zakresie jego prowadzenia nie zapewniają odpowiedniego poziomu szczegółowości raportowania pracy przez studenta. Z uwagi na niski poziom szczegółowości,

zapisy w dziennikach praktyk tylko w niewielkim zakresie są użyteczne do weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się. Weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się dokonywana przez kierunkowego opiekuna praktyk ogranicza się do stwierdzenia wiarygodności wpisów w dzienniku praktyk i ich ogólnej zgodności z programem praktyki, metoda ta nie pozwala na stwierdzenie stopnia osiągnięcia poszczególnych efektów uczenia się. Ocena osiągnięcia przez studenta efektów uczenia się dokonywana jest jedynie przez zakładowego opiekuna praktyki. Wystawia on krótką opinię o pracy studenta i przedstawia propozycję końcowej oceny praktyk. Opinie wystawiane przez pracodawców nie mają wystandaryzowanej formy i nie są odniesione do każdego z efektów uczenia się, nie są zatem ani miarodajne, ani kompleksowe, a ocena formułowana na podstawie takiej opinii ma charakter arbitralny. Rola kierunkowego opiekuna praktyk jest ograniczona do weryfikacji zgodności zdawkowych zapisów w dzienniku praktyk z ich programem oraz formalnego zatwierdzenia oceny zaproponowanej przez opiekuna z zakładu pracy. Przyjęte metody oceniania efektów uczenia się są zatem nieodpowiednie, gdyż oddają w precyzyjny sposób stopnia osiągnięcia poszczególnych efektów uczenia się przez studenta. Rekomenduje się, aby dokumentację z praktyk poszerzyć o sprawozdanie studenta, którego treść zawierałaby bardziej szczegółowy opis realizowanych zadań, charakterystykę jednostki, w której student odbywał praktyki, a także samodzielne wnioski poznawcze i dokonaną przez studenta ocenę odbytej praktyki, użyteczną do ewaluacji tej formy kształcenia. Rekomenduje się, aby analiza treści sprawozdań była jedną z metod weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych na praktykach.

Zgodnie z § 10 Zarządzenia Nr 115/2013 Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 25 lipca 2013 r. w Uczelni istnieje możliwość zwolnienia z praktyk na podstawie wykonywania przez studenta z pracy zawodowej – jest to niewłaściwe. Uczelnia nie może zwolnić studenta z praktyki, może natomiast – pod pewnymi warunkami określonymi w art. 71 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – potwierdzić studentowi efekty uczenia się uzyskane w procesie uczenia się poza systemem studiów. Ustawodawca zalicza praktyki zawodowe do zajęć, a zatem osiąganie efektów uczenia się przypisanych do praktyk oraz weryfikacja osiągnięcia tych efektów powinny przebiegać w sposób typowy dla wszystkich zajęć, czyli opierać się na udziale studenta w zajęciach ujętych w programie studiów, zorganizowanych przez uczelnię oraz na weryfikacji jego wysiłku przez osobę prowadzącą zajęcia, odbywającej się w trakcie tych zajęć i po ich zakończeniu. Tym samym zaliczanie praktyk zawodowych na podstawie indywidualnej aktywności zawodowej studenta, wykazywanej przed rozpoczęciem studiów lub w ich trakcie oraz realizowanej w całości poza praktykami zawodowymi organizowanymi przez Uczelnię, nie znajduje umocowania prawnego. Nie ma natomiast przeszkód, aby efekty określone dla praktyk zawodowych były weryfikowane przy zastosowaniu procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów osobom ubiegającym się o przyjęcie na studia, przy zachowaniu normatywnych wymogów jej stosowania.

Zważywszy na potrzeby głównej grupy interesariuszy jaką są studenci kierunku, rekomenduje się, aby Uczelnia umożliwiła studentom wykonującym pracę zawodową odbywanie praktyk w miejscu pracy, pod warunkiem zapewnienia procedur umożliwiających kontrolę nad procesem kształcenia. Zaliczenie pracy na poczet praktyk może się zatem odbywać po uprzednim zweryfikowaniu miejsca i charakteru pracy wykonywanej przez studenta pod kątem możliwości osiągnięcia efektów uczenia się określonych w programie praktyk, a następnie podpisaniu stosownego porozumienia z pracodawcą studenta. Studenci realizujący praktyki w ramach pracy zawodowej powinni być objęci obowiązkiem prowadzenia standardowej dokumentacji swojej pracy, zgodnie z sylabusem i regulaminem praktyk

i przedłożenia jej do zaliczenia. W przypadku, gdyby praca zawodowa wykonywana przez studenta nie umożliwiała osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się przewidzianych dla praktyk, student powinien odbyć praktyki w innym miejscu w wymiarze pozwalającym na uzupełnienie różnic programowych, ewentualnie Uczelnia powinna zapewnić możliwość uzupełnienia tych różnic w inny sposób, np. w formie dodatkowych zajęć warsztatowych prowadzonych pod opieką pracodawców na Uczelni.

Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte i opublikowane na stronie internetowej zasady, regulamin, instrukcję postępowania, wzór dziennika praktyk zawodowych. Jednostka zapewnia miejsca praktyk dla studentów, w tym celu Uczelnia nawiązała współpracę z liczbą podmiotów wystarczającą dla potrzeb kierunku, z uwzględnieniem ewentualnych potrzeb wynikających z wszystkich prowadzonych ścieżek kształcenia. Ponadto student może samodzielnie znaleźć i wskazać miejsce odbywania praktyki zawodowej. Wówczas opiekun praktyk sprawdza i weryfikuje zakład pracy w oparciu o formalnie przyjęte kryteria jakościowe – jednakże w takim przypadku jedynym faktycznie stosowanym kryterium jakościowym jest profil działalności danego pracodawcy, potwierdzany na podstawie informacji o danej jednostce dostępnej w ogólnodostępnych źródłach (KRS, CEIDG, BIP, strony internetowe instytucji), nie jest natomiast dokonywana weryfikacja bezpośrednio u pracodawcy np. poprzez kontakt telefoniczny lub wstępną hospitację danej jednostki. W przypadku spełnienia wskazanego kryterium jakościowego opiekun kierunkowy zatwierdza wstępnie takie miejsce. We wzorze umowy o organizacji praktyki podpisywanej każdorazowo z pracodawcą zawarte są zapisy o obowiązku zapewnienia studentowi dostępu do odpowiedniego wyposażenia w miejscu praktyk, ale poza tym formalnym zapisem Uczelnia nie dokonuje żadnych starań, aby zweryfikować zdolność pracodawcy do wywiązania się z umowy. Przyjęte w jednostce zasady zatwierdzania miejsca na praktyki samodzielnie wybranego przez studenta są niewystarczające, nie zapewniają odpowiedniej weryfikacji kwalifikacji zakładowych opiekunów praktyk oraz infrastruktury i wyposażenia zapewnianej studentowi na czas praktyki - dotyczy to w szczególności tych przypadków, gdy praktyka w danym miejscu odbywa się po raz pierwszy. Praktyki nie są na regularnie hospitowane, ewentualne nieprawidłowości są identyfikowane dopiero po ich ewentualnym zgłoszeniu przez studentów lub pracodawców – monitoring praktyk jest na niewystarczającym poziomie, nie zapewnia zapobieganiu nieprawidłowościom i kontroli nad procesem kształcenia. Kształcenie na praktykach nie jest oceniane w ramach studenckich ankiet semestralnych, brak jest też elementu oceny praktyk przez studenta w składanej przez niego dokumentacji. Całość procesu związanego z kształceniem na praktykach zawodowych podlega jedynie ograniczonej i nieusystematyzowanej ocenie interesariuszy procesu kształcenia, wyniki dokonywanej oceny nie są w istotny sposób wykorzystywane do działań naprawczych i doskonalących dotyczących programu i procesu realizacji praktyk, a także całego programu studiów na kierunku.

Studenci II stopnia studiów na kierunku geografia, którzy realizują moduł nauczycielski odbywają obowiązkowe praktyki w szkołach. Każdy z nich odbywa takie praktyki zarówno w szkole podstawowej, jak i ponadpodstawowej (obu typach szkół prowadzi się nauczanie geografii). Celem ich jest z jednej strony nabycie doświadczenia w pracy dydaktycznej i wychowawczej nauczyciela, a z drugiej strony weryfikacja zdobytej wiedzy z metodyki nauczania geografii. Wymiar każdej z praktyk w obu typach jest równy po 60 godzin, a student za każdą z nich otrzymuje 3 pkt. ECTS. Praktyki dydaktyczne w obu typach szkół zalicza opiekun praktyki dydaktycznej po zapoznaniu się ze stosowną dokumentacją.

W przypadku kierunku geografia na UWr zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku, od godz. 8.00 do godz. 19.30 z zachowaniem przynajmniej 15-minutowych lub dłuższych przerw regeneracyjnych. Przed pandemią niedogodnością dla studentów geografii była konieczność przemieszczania się pomiędzy kilkoma lokalizacjami, w których odbywają się zajęcia. Należą do nich: gmach główny Uniwersytetu Wrocławskiego (pl. Uniwersytecki 1), budynek dawnej szkoły przy ul. Kuźnicznej 49/55, budynki przy ul. Cybulskiego 32 i 34 oraz przy ul. Kosiby 6/8. Zajęcia w ramach specjalności na studiach II stopnia planuje się tylko w jednej lokalizacji. Jeśli nie jest to możliwe, zabezpiecza się odpowiednio dłuższe przerwy na dotarcie w miejsce odbywania zajęć. Rozplanowanie zajęć umożliwia efektywną naukę i dobre wykorzystanie czasu przeznaczonego zarówno na udział w zajęciach, jak i pracę własną studenta. Moduł nauczycielski jest właściwie wkomponowany w plan zajęć. Umożliwia też łączenie jego realizacji z zajęciami kierunkowymi. Każdy semestr kończy dwutygodniowa sesja egzaminacyjna, a po niej tygodniowa sesja poprawkowa. Studenci mają możliwość zdawania egzaminu przed rozpoczęciem zasadniczej sesji egzaminacyjnej. Rozplanowanie zajęć pozwala na weryfikację zakładanych efektów uczenia się. Umożliwia też dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych wynikach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe na ocenianym kierunku są zgodne z efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy oraz metodyki badań w zakresie nauk geograficznych. Mieszczą się w dyscyplinie nauki o Ziemi i środowisku oraz dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Pokrywają się też z profilem badawczym WNoZiKŚ. Są one kompleksowe i odzwierciedlają specyfikę geografii (z wyjątkiem praktyk zawodowych). Zapewniają też uzyskanie zakładanych efektów uczenia się, w tym również w odniesieniu do obowiązującego standardu kształcenia nauczycieli.

Określony w planie studiów czas trwania studiów oraz nakład pracy mierzony ECTS zapewniają osiągnięcie efektów uczenia się. Sekwencja zajęć jest logiczna, a dobór form i liczby zajęć zapewniają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się oraz elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia (zapewniony jest ponad 30% udział zajęć do wyboru mierzony pkt. ECTS, liczne specjalności, szeroki wybór problematyki prac dyplomowych). W programie studiów na obu stopniach uwzględniono ćwiczenia terenowe i praktyki zawodowe, które są wręcz niezbędnym elementem kształcenia geografa. Zawiera też wymaganą liczbę zajęć związanych z prowadzoną na WNoZiKŚ działalnością naukową (ponad 50% ogólnej liczby pkt. ECTS), zajęcia z języka obcego oraz odpowiednią liczbę zajęć z dziedziny nauk społecznych lub humanistycznych (w wymiarze 5 pkt. ECTS). W niewielkim stopniu obejmuje zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość, przez co ich wymiar jest zgodny z wymaganiami. Program studiów w ramach specjalności nauczycielskiej jest zgodny z obowiązującymi standardami.

Stosowane metody kształcenia na ocenianym kierunku są różnorodne i oddają specyfikę geografii. Uwzględniają też aktualne osiągnięcia dydaktyczne. W czasie pandemii we właściwy sposób wykorzystywane są metody i techniki kształcenia na odległość, a stosowane narzędzia zapewniają osiąganie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Prace projektowe oraz w grupie stymulują

studentów do samodzielności oraz pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się. Metody kształcenia stosowane na kierunku geografia przygotowują studentów do pracy badawczej oraz zapewniają uzyskanie odpowiednich kompetencji językowych. Umożliwiają też dostosowanie kształcenia, w tym na odległość, do indywidualnych i grupowych potrzeb studentów, w tym studentów z orzeczoną niepełnosprawnością. Pozwalają też studentom na realizację indywidualnych ścieżek kształcenia.

Obowiązkowe praktyki zawodowe funkcjonują w programie studiów I stopnia. Mocną stroną tej formy kształcenia na ocenianym kierunku jest duże grono pracodawców pozyskanych do współpracy w zakresie zapewnienia miejsc na praktyki, a także odpowiednie kwalifikacje opiekuna praktyk ze strony uczelni – dzięki temu praktyki zawodowe umożliwiają studentom wykorzystanie w praktyce treści programowych zdobytych podczas zajęć, a także zdobycie doświadczenia na rynku pracy. Jednakże zarówno w zakresie programu praktyk, jak i ich organizacji zostały zdiagnozowane następujące nieprawidłowości, które stanowią podstawę do proponowanej oceny spełnienia kryterium 2:

1. Tylko jeden z dziewięciu efektów uczenia się ujętych w programie praktyk jest w pełni specyficzny dla kierunku geografia. Żaden z efektów uczenia się nie jest odniesiony do modułu specjalnościowego wybieranego przez studenta w ramach kierunku.
2. Przyjęte metody weryfikacji efektów uczenia się nie pozwalają na dokonanie precyzyjnej oceny stopnia osiągnięcia poszczególnych efektów.
3. Ocena końcowa z praktyk opiera się na jednostronnej i arbitralnej opinii, przez co wprowadza systemowe ryzyko nieadekwatności oceny do stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studenta.
4. Uczelnia w sposób nieuprawniony przewiduje możliwość zwolnienia studenta z obowiązku odbycia praktyki z jednoczesnym jej zaliczeniem na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu, zatrudnienia na podstawie umowy cywilno-prawnej.
5. Pomimo wprowadzenia podstawowych uregulowań formalnych w zakresie wymogów jakościowych dotyczących kwalifikacji opiekunów praktyk ze strony pracodawcy, a także infrastruktury i wyposażenia, jakie należy zapewnić studentowi w miejscu odbywania praktyk, Jednostka nie stosuje odpowiednich metod w zakresie weryfikacji spełnienia tych kryteriów, zarówno przed zatwierdzeniem miejsca odbywania praktyk, jak i w trakcie ich realizacji.
6. Brak hospitacji miejsc praktyk lub innej formy ich monitorowania w miejscu realizacji.
7. Brak usystematyzowanej ewaluacji praktyk. Jednostka nie stosuje rozwiązań w zakresie regularnego pozyskiwania opinii studentów o odbytych praktykach, ani też nie prowadzi systematycznych, okresowych przeglądów praktyk, uwzględniających również oceny i uwagi formułowane przez pracodawców, przez co nie są formułowane stosowne wnioski korygujące i doskonalące.

Efekty uczenia się i treści programowe zakładane dla praktyk stanowią integralną część programu studiów.

Dla studentów realizujących moduł nauczycielski zaplanowano obowiązkowe praktyki dydaktyczne jedną w szkołach podstawowych, a drugą w ponadpodstawowych, a także praktykę pedagogiczno-psychologiczną. Ich wymiar mierzony liczbą punktów ECTS, jest zgodny ze standardami kształcenia określonymi w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 68 ust. 3 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r.

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.). Sposób ich dokumentacji oraz dobór szkół jest bez zastrzeżeń, podobnie jak kompetencje, doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów tych praktyk. W przypadku zajęć prowadzonych w budynkach uczelni oraz praktyk w szkołach proces dydaktyczny jest zorganizowany prawidłowo, umożliwiając efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na studia, weryfikację zakładanych efektów uczenia się oraz zapewniając uzyskanie informacji zwrotnej. Z kolei odwrotna sytuacja występuje odnośnie praktyk zawodowych, w których zdiagnozowano szereg wyżej wymienionych nieprawidłowości skutkujących brakiem możliwości prawidłowej weryfikacji efektów uczenia się oraz informacji zwrotnej.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się przeformułowanie efektów uczenia się zakładanych dla praktyk zawodowych, tak aby uwzględniały one wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne specyficzne dla kierunku studiów, specjalności i formy kształcenia, jaką jest praktyka zawodowa.
2. Zaleca się modyfikację metod weryfikacji efektów uczenia się dla praktyk, tak aby pozwalały na dokonanie ocenę stopnia osiągnięcia każdego ze efektów uczenia się w oparciu o jednoznacznie określone kryteria.
3. Zaleca się modyfikację sposobu oceny efektów uczenia się osiągniętych na praktykach, a w szczególności zapewnienie udziału w procesie oceny wszystkim osobom sprawującym nadzór merytoryczny nad pracą studenta.
4. Zaleca się dokonanie zmiany regulacji dotyczącej możliwości zaliczania praktyk na podstawie pracy zawodowej, tak aby były zgodne z wymogami wynikającymi z ustawy z Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.
5. Zaleca się prowadzenie odpowiednich działań w zakresie weryfikacji i zatwierdzania miejsc na praktyki, w szczególności weryfikowania, czy podmioty samodzielnie wybrane przez studentów na miejsce praktyk (spoza grona pracodawców stale współpracujących z kierunkiem) spełniają przyjęte przez Jednostkę kryteria jakościowe w zakresie kwalifikacji zakładowych opiekunów praktyk, a także wyposażenia i infrastruktury, udostępnianej studentom dla celów praktyki.
6. Zaleca się prowadzenie regularnych hospitacji i bieżącego monitoringu realizowanych praktyk.
7. Zaleca się prowadzenie dokonywania usystematyzowanych, okresowych przeglądów kształcenia na praktykach i kompleksowej ich ewaluacji, która w szczególności powinna uwzględniać ocenę kształcenia na praktykach dokonywaną przez studentów, informacje zebrane w wyniku monitoringu i kontroli, a także opinie przekazane przez pracodawców, którzy przyjęli studentów na praktyki. Ewaluacja powinna prowadzić do formułowania wniosków korygujących i doskonalących.
8. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, będących podstawą do sformułowania zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Zasady rekrutacji na I i II rok studiów są przyjmowane uchwałą Senatu UWr. W postępowaniu rekrutacyjnym na kierunek geografia studia I stopnia bierze się pod uwagę wyniki egzaminu dojrzałości z geografii oraz dwóch wybranych przedmiotów: w zakresie nauk przyrodniczych i ścisłych (biologia, chemia, fizyka lub fizyka i astronomia, historia, matematyka, wiedza o społeczeństwie) oraz nowożytnego języka obcego, z uwzględnieniem odpowiednich współczynników przeliczeniowych. Z kolei dla kandydatów ze starą maturą lub maturą międzynarodową wyniki przeliczane według ogólnouczelnianych zasad zapewniających porównywalność z wynikami nowej matury. W przypadku laureatów wybranych olimpiad i konkursów tematycznych przyznaje się maksymalną liczbę punktów rekrutacyjnych gwarantującą im przyjęcie pod warunkiem uruchomienia kierunku. Z kolei w przypadku cudzoziemców ze świadectwem dojrzałości uzyskanym za granicą przeprowadzana jest rozmowa kwalifikacyjna, która ma w założeniach sprawdzać predyspozycje kandydatów do studiowania na kierunku geografia. Rozmowę z kandydatem przeprowadza Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna. W tym przypadku jest niezgodne z Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (art. 70, ust. 3, 4, i 5) i narusza zasadę równych szans, bowiem na innych zasadach przyjmowane są osoby z maturą zagraniczną, a na innych z polską. Rekomenduje się więc ujednolicenie zasad rekrutacji zgodnie z przepisami w/w ustawy.

Z kolei na studia II stopnia mogą ubiegać się kandydaci, którzy posiadają tytuł licencjata, inżyniera, magistra lub równoważny dowolnego kierunku. Wybór postępowania rekrutacyjnego w przypadku absolwentów polskich uczelni zależy od ukończonego kierunku. Dla absolwentów kierunków geograficznych podstawowym kryterium jest rzeczywisty wynik studiów (średnia z toku studiów, ocena pracy dyplomowej i ocena z egzaminu dyplomowego). Za takie kierunki uznano: geografię, gospodarkę przestrzenną, turystykę i rekreację, oceanografię, geologię, ochronę środowiska, architekturę krajobrazu oraz geodezję i kartografię. Dla absolwentów kierunków niegeograficznych wymagane jest przystąpienie do rozmowy kwalifikacyjnej sprawdzającej poziom wiedzy geograficznej i stopień zainteresowania problematyką geograficzną, przy czym rozmowa punktowana jest w skali 0-5 punktów, a za jej pozytywny wynik uznaje się uzyskanie minimum 2 punktów przez kandydata. Wreszcie w przypadku dyplomu uzyskanego za granicą konieczna jest rozmowa kwalifikacyjna sprawdzająca predyspozycje kandydatów do studiowania na kierunku geografia na takich samych zasadach, jak poprzednio. W związku z tym należy stwierdzić, iż łamana jest zasada równości szans. W przypadku, gdy dyplom ukończenia studiów geograficznych uzyskany w uczelni zagranicznej jest uznawany w Polsce lub został nostryfikowany, to w stosunku do kandydata, który posiada ten dyplom nie można stosować innych zasad rekrutacji niż do kandydata posiadającego dyplom uzyskany w Polsce. Rekomenduje się więc ujednolicenie zasad rekrutacji dla kandydatów z uznawanym lub nostryfikowanym w Polsce dyplomem ukończenia studiów geograficznych.

Warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne nie uwzględniają informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość oraz wsparciu uczelni w zapewnieniu dostępu do tego sprzętu. W związku z tym rekomenduje się uwzględnienie w procesie

rekrutacji informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów, wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

W chwili obecnej WNoZiKŚ nie prowadzi rekrutacji z uwzględnieniem procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza szkolnictwem wyższym. Procedura taka istniała w latach 2016-2019, jednak senat uczelni uchwałą zrezygnował z niej, ponieważ uznał je z powodu braku takich kandydatów za „martwe przepisy”. Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nakłada na uczelnię obowiązek posiadania tych procedur (choć nie ma obowiązku korzystania z nich). Rekomenduje się więc uwzględnianie w procesie rekrutacji procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem szkolnictwa wyższego.

Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni (w tym zagranicznej) określa Regulamin Studiów UWr. Procedurę rozpoczyna wniosek złożony przez studenta do dziekana WNoZiKŚ. Zgoda dziekana następuje po zasięgnięciu opinii dyrektora IGRR oraz dodatkowo dyrektora ds. dydaktycznych lub prowadzącego dane zajęcia oraz analizy merytorycznej osiągnięć studenta pod kątem treści programowych oraz efektów uczenia się. Dziekan może zaliczyć określone w planie studiów zajęcia na podstawie zajęć, które student odbył w innej uczelni, w tym zagranicznej, a warunkiem zaliczenia zajęć jest stwierdzenie zbieżności uzyskanych efektów uczenia się. Studentowi przypisuje się taką ocenę i liczbę punktów ECTS, jaka jest przypisana efektom uczenia się uzyskiwanym w wyniku realizacji odpowiednich zajęć w programie kształcenia na kierunku geografia.

Praca licencjacka stanowi przygotowanie do prowadzenia badań i może mieć charakter teoretyczny lub praktyczny. Musi mieć wyraźne określenie problemu badawczego, odniesienie do podstawowej literatury przedmiotu, opis sposobu rozwiązywania problemu. Przygotowanie pracy licencjackiej powinno ukształtować umiejętności: samodzielnego i krytycznego studiowania literatury, diagnozowania i oceny problemów badawczych, identyfikacji i analizowania obserwowanych zjawisk przyrodniczych, zwłaszcza tych, z którymi absolwent będzie miał do czynienia w praktyce, posługiwania się nabytą w czasie studiów wiedzą i wykorzystania jej w teorii i praktyce, prowadzenia logicznego toku wywodów, posługiwania się zrozumiałym i precyzyjnym językiem naukowym. Praca magisterska jest z kolei pracą badawczą. Musi ona zawierać jasno i jednoznacznie sformułowany cel, zakres i przedmiot pracy, analizę literatury przedmiotu, zakres i przedmiot pracy, uzasadnienie podjęcia badań w tym zakresie, dyskusję nad badaniami w przedmiotowym zakresie, podsumowanie i wnioski końcowe. Podczas realizacji pracy magisterskiej student powinien wykazać się umiejętnością stosowania właściwych metod badawczych, znajomością źródeł i literatury przedmiotu w zakresie opracowywanego tematu, umiejętnością właściwego skomponowania pracy, logicznej argumentacji i prawidłowego wyciągania wniosków oraz ścisłego formułowania sądów. Pracę dyplomową może stanowić również opublikowany artykuł naukowy, opracowanie wspólne dla zespołu studentów (o ile możliwe jest ustalenie wkładu pracy studenta) czy też praca powstała w ramach studenckiego koła naukowego. Praca magisterska może być napisana w całości w języku angielskim (możliwość ta jest realizowana na specjalności *Tourism and hospitality* na II stopniu studiów). Procedury te zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się przewidzianych dla całego procesu studiów.

Ogólne zasady weryfikacji postępów studenta i osiągnięcia efektów uczenia zawiera Regulamin Studiów UWr. W procesie zaliczania i egzaminowania stosuje się jednolite wymagania wobec wszystkich studentów. Na potrzeby studentów z orzeczoną niepełnosprawnością istnieje możliwość zaadaptowania metod weryfikacji efektów uczenia się oraz organizacji procesu ich sprawdzania. Ponadto na kierunku geografia obowiązują szczegółowe zasady i warunki zaliczania semestrów uchwalone przez Radę WNoZiKŚ. Dodatkowo szczegółowe kryteria zaliczenia każdego zajęcia są podane w sylabusach (np. w przypadku *geografii turystyki*: egzamin pisemny, wystąpienie ustne, projekt; *geografii przemysłu*: egzamin pisemny, esej, praca pisemna; *meteorologii*: test, projekt, prezentacja, odpowiedź ustna). Tak więc do oceny efektów uczenia się wykorzystywane są różnorodne narzędzia. Obejmują one różne formy wypowiedzi ustnej i pisemnej studentów, a także monitorowanie postępu ich pracy oraz sposoby realizacji zadań. Weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się polega na systematycznej ocenie różnych prac etapowych, w tym ćwiczeń, referatów, projektów, prezentacji, zadań w ramach ćwiczeń wykonywanych samodzielnie przez studentów, kolokwiów, testów, egzaminów, a także dzienników praktyk, czy stosowaniu Jednolitego Systemu Antyplagiatowego. Umożliwiają więc sprawdzenie przygotowania do prowadzenia działalności naukowej (np. poprzez realizację prac projektowych lub o cechach badawczych) oraz ocenę opanowania języka obcego na wymaganym poziomie (końcowy egzamin certyfikujący). Do metod weryfikacji przygotowania do prowadzenia działalności naukowej należy wskazać zaliczenia końcowe i egzaminy oraz pozytywne oceny pracy dyplomowej i egzaminu dyplomowego.

Metody weryfikacji efektów uczenia się w bloku pedagogicznym wymagają zastosowania zróżnicowanych form sprawdzania wiedzy, umiejętności oraz kompetencji. Uwzględniają również ocenę praktycznych aktywności studenta (m.in. zajęć prowadzonych w szkole w ramach praktyk pedagogicznych, które w zeszłym roku odbyły się w formie kontaktowej w szkołach). Osiągnięte efekty uczenia się weryfikowane są przed wszystkim za pomocą egzaminów pisemnych w formie pytań otwartych lub zamkniętych. Sprawdzana tam wiedza nie ogranicza się do znajomości faktów, ale służy ocenie stopnia zrozumienia danych zagadnień, umiejętności analizy i syntezy oraz rozwiązywaniu problemów. W przypadku niektórych zajęć (tj. *emisja głosu*, *pedagogiczne podstawy pracy nauczyciela*) jednym z elementów weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się jest wystąpienie ustne. W ramach praktyk zawodowych w obu typach szkół weryfikacja efektów następuje też w oparciu o analizę konspektów oraz bezpośrednią obserwację ich realizacji podczas lekcji. Na kierunku geografia metody weryfikacji efektów uczenia się są właściwe i skuteczne. Informacja o wynikach podawana jest na bieżąco studentom przez osoby prowadzące zajęcia. Ci ostatni mają obowiązek przekazania szczegółowych informacji o formie weryfikacji efektów uczenia się i metodach oceny. W obecnym okresie pandemii bieżąca kontrola realizowana jest podobnie jak w przypadku zajęć kontaktowych. W przypadku kolokwiów, projektów i innych prac realizowanych na platformie e-learningowej E-EDU studenci mogą od razu zapoznać się z wynikiem. Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się umożliwiają równe traktowanie studentów, zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość tego procesu oraz wiarygodność i porównywalność ocen. W obecnym okresie pandemii UWr osiągnięcie umiejętności i kompetencji społecznych jest kompensowane poprzez filmy instruktażowe, dodatkowe objaśnienia i konsultacje.

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się. W przypadku studentów z niepełnosprawnościami metody i organizacja sprawdzania efektów uczenia się są dostosowane do

ich potrzeb. Zapewniają one też bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji, a także wiarygodność i porównywalność ocen. Warunki te określają też zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się oraz postępów w nauce. Regulamin Studiów w UWr określa zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem.

Stosowane na WNoZiKŚ metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się w kształceniu z wykorzystaniem technik na odległość wykorzystują przepisy prawne dotyczące ochrony danych osobowych w Uniwersytecie Wrocławskim oraz bezpieczeństwa informacji przetwarzanych w systemach informatycznych i zasad korzystania z infrastruktury informatycznej Uniwersytetu Wrocławskiego. Stosowane w poprawny sposób gwarantują identyfikację studentów oraz bezpieczeństwo danych dotyczących studentów.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się są skuteczne i zapewniają ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się. Są też możliwe do zaadaptowania ich do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Umożliwiają również sprawdzenie przygotowania do prowadzenia działalności naukowej (np. poprzez realizację prac projektowych, w tym projektów grupowych, przygotowywanie prac z elementami badawczymi) oraz ocenę opanowania języka obcego na wymaganym poziomie poprzez końcowe egzaminy językowe na obu stopniach studiów weryfikujące osiągnięcie przez studentów wymaganej biegłości językowej na odpowiednim poziomie (B2 i B2+).

Dowodami na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się są wyniki prac etapowych i egzaminacyjnych, projektów, prac dyplomowych oraz dzienniki praktyk. Na kierunku geografia większość egzaminów odbywa się w sposób pisemny. Daje to możliwość studentom wglądu do prac, ewentualnego przedyskutowania wątpliwości, zmniejszenia subiektywizmu oceny, wyrównania szans oraz pozwala porównać wyniki wszystkich uczestników egzaminu. Efekty uczenia się są dalej monitorowane poprzez prowadzenie analiz losów i pozycji absolwentów geografii na rynku pracy. Badanie Losów Absolwentów, weryfikacja i ocena przydatności efektów uczenia się w pracy zawodowej jest realizowana poprzez badania oparte o ankietowanie absolwentów prowadzone przez Biuro Karier UWr od 2015 roku. W ramach monitoringu Biuro Karier opracowuje raporty z Badania Losów Absolwentów kierunku geografii, które są przekazywane do zespołu dziekańskiego. Dotychczas przebadano dwa roczniki - studentów, którzy otrzymali dyplomy w 2015 i 2016 roku. Obecnie Biuro Karier pracuje nad kolejną ankietą dla rocznika 2017. Wyniki oceny wiedzy oraz umiejętności zdobytej przez respondentów podczas studiów II stopnia na kierunku geografia są dobre, jednak w wynikach ankiet słabiej wypada ocena przydatności wiedzy zdobytej podczas studiów, a szczególnie przygotowanie do wejścia na rynek pracy. Ponadto ukazują one, że stosunkowo niewielu absolwentów geografii znajduje pracę w zawodzie. Przyczyna tkwi w niskim wynagrodzeniu proponowanym przez urzędy administracji rządowej i samorządowej. Absolwenci wskazują też na małą liczbę zajęć i zagadnień o charakterze praktycznym. Dowodem na to są też uwagi od pracodawców, którzy podkreślali dobre przygotowanie do pracy absolwentów kierunku geografia.

Na podstawie analizy prac etapowych, egzaminacyjnych oraz prac dyplomowych i stawianych im wymagań stwierdza się, że są one ogólnie dostosowane do właściwego poziomu studiów oraz przypisanych im efektów uczenia się. Mieszczą się też w ramach dyscyplin, do których kierunku geografia jest przypisany, tj. nauki o Ziemi i środowisku oraz geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna.

Prace etapowe (przede wszystkim różnego typu prace pisemne oraz prezentacje), testy, kolokwia i prace egzaminacyjne (głównie prace pisemne z zestawami pytań zamkniętych oraz otwartych), umożliwiają w większości przypadków, prawidłową weryfikację efektów uczenia się. Niemniej zdiagnozowano przypadki niewłaściwego doboru pytań (zbyt łatwe pytania i mała ich liczba, przy czym jeszcze można było wybrać 4 z 5 pytań, lub krótkie, faktograficzne pytania niedające pełnej i kompleksowej weryfikacji efektów uczenia się wobec ponad 20 h zajęć) lub zawyżonych ocen. Rekomenduje się więc okresowy przegląd prac etapowych, ich analizę oraz upowszechnienie ich wyników w celu doskonalenia metod weryfikacji efektów uczenia się.

Problematyka prac dyplomowych w większości przypadków dotyczy regionu śląskiego. Prace dyplomowe zweryfikowane przez zespół oceniający spełniały wymogi stawiane tego typu opracowaniom. Ich jakość była jednak zróżnicowana, od prac opartych na źródłach wtórnych po prace wyróżniające się oryginalnością podjętego tematu i zaangażowaniem dyplomanta w jego realizację. W ostatnim przypadku zespół oceniający stwierdził zaniżone oceny pracy przez promotora i recenzenta. Choć był to pojedynczy przypadek, nie można jednak wykluczyć innych prac z zaniżonymi ocenami. Stawia pod znakiem zapytania rzetelność i porównywalność ocen prac dyplomowych. Stąd też rekomendowane jest wypracowanie mechanizmów pozwalających na monitorowanie jakości powstających prac dyplomowych oraz prawidłowości procesu dyplomowania, a także analizowanie i upowszechnianie wyników tych analiz w celu podnoszenia jakości procesu dyplomowania.

Same zasady i procedury dyplomowania na WNoZiKŚ są trafne, specyficzne oraz zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się przewidzianych dla całego toku studiów, choć jak wyżej wspomniano, zdarzają się jednostkowe uchybienia.

Kolejnym elementem weryfikującym efekty uczenia się i potwierdzającym właściwe przygotowanie studentów do pracy badawczej jest ich aktywność publikacyjna. Potwierdzają to liczne publikacje naukowe, których współautorami są studenci geografii. Mieszczą się one w ramach obu dyscyplin, do których przyporządkowany jest kierunek geografia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Ogólnie należy stwierdzić, że warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne na kierunek geografia są przejrzyste i selektywne oraz zapewniają dobór kandydatów umożliwiających osiągnięcie przez nich zakładanych efektów uczenia się. Zasady rekrutacji są bezstronne, jednak nie zapewniają kandydatom równych szans w podjęciu studiów na kierunku geografia na II stopniu (inne zasady dotyczą absolwentów uczelni polskich, a inne uczelni zagranicznych). Nie uwzględniają również

informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów na studia oraz wymaganiach sprzętowych związanych z kształceniem na odległość. Na UW r w procesie rekrutacji nie stosuje się procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem szkolnictwa wyższego.

Warunki i procedury stosowane na kierunku geografia zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności. Z kolei zasady i proces dyplomowania są właściwe i specyficzne dla kierunku geografia. Zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się.

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zapewniają równe traktowanie studentów, są bezstronne, rzetelne i przejrzyste. Są też możliwe do zaadaptowania ich do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Zapewniają otrzymywanie przez studentów informacji zwrotnej dotyczącej osiągnięcia efektów uczenia się. Zasady weryfikacji i oceny uwzględniają postępowanie w sytuacjach konfliktowych. Obejmują sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się potwierdzają prace etapowe, egzaminacyjne czy też dzienniki praktyk zawodowych. Stwierdzone jednostkowe nieprawidłowości nie mają jednak większego wpływu na spełnienie kryterium 3. Z kolei na dobre przygotowanie do pracy naukowej wskazują liczne publikacje współautorskie studentów kierunku geografia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku geografia posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy oraz reprezentują wiodące dla kierunku dyscypliny naukowe: nauki o Ziemi i środowisku (34) oraz geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (24), w odpowiednich proporcjach (klika osób reprezentuje obie dyscypliny geograficzne). Przewidziane programem zajęcia wykraczające poza zakres geografii, jak lektoraty, *podstawy astronomii, ekonomia*, prowadzą specjaliści reprezentujący odpowiednie dyscypliny, w większości pracownicy innych jednostek UW r. Doświadczenie badawcze kadry odpowiada charakterowi prowadzonych zajęć oraz umożliwia nabycie przez studentów kompetencji badawczych.

Liczebność kadry i struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich na kierunku geografia umożliwia prawidłową realizację zajęć. Studenci mają kontakt z dużą grupą pracowników o ugruntowanej pozycji naukowej. Zajęcia na kierunku geografia prowadzi 5 profesorów, 21 doktorów habilitowanych, 41 doktorów i 12 magistrów. Dorobek pracowników jest zbieżny z charakterem i tematyką zajęć na

omawianym kierunku. W kształcenie 230 studentów geografii na obu poziomach studiów zaangażowanych jest 79 nauczycieli akademickich, co stanowi właściwy współczynnik dostępności kadry. Nauczyciele akademicy posiadają odpowiednie kompetencje dydaktyczne. Poszczególne kursy obsadzone są przez specjalistów w danym zagadnieniu. Jak wynika z sylabusów, a co pokazały również hospitacje, prowadzący są ekspertami w zakresie prowadzonych zajęć oraz wykorzystują w dydaktyce materiały i wnioski z prowadzonych przez siebie badań. Pracownicy IGRR są autorami kilku szeroko stosowanych podręczników akademickich. Prace nauczycieli akademickich prowadzących dane zajęcia są wskazane w sylabusach jako podstawowe materiały do zajęć (np. dla zajęć *Tourism Geography of Poland, geomorfologia*).

Nauczyciele akademicy zostali przeszkoleni w zakresie kształcenia na odległość, przeprowadzone hospitacje potwierdziły ich kompetencje. Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia umożliwia prawidłową realizację zajęć. Obciążenie godzinowe pracowników, dla których IGRR jest pierwszym miejscem pracy, jest zgodne z wymaganiami. Potencjalnym zagrożeniem dla jakości nauczania na ocenianym kierunku duża liczba wypracowywanych nadgodzin; w roku 2019/2020 pracownicy IGRR wypracowali ich 4760, 30% mniej niż w roku 2016/17. Redukowanie nadgodzin następuje m.in. poprzez zatrudnianie nowych osób na stanowiskach naukowo-dydaktycznych, jednak skala zatrudnienia jest zbyt mała w stosunku do aktualnych potrzeb. Realizacja zajęć, w tym prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jest na bieżąco kontrolowana. Kontrola realizacji zajęć prowadzona jest zarówno przez bezpośrednich przełożonych, jak też przez kierownictwo IGRR oraz w ramach działań komisji hospitacyjnej. W przypadku zajęć zdalnych zastępca Dyrektora IGRR ds. dydaktycznych jest dołączony jako członek zespołu do wszystkich prowadzonych zajęć, co umożliwia spontaniczną weryfikację realizacji zajęć.

Kwalifikacje i kompetencje i doświadczenie osób prowadzących kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z wymaganiami. Zajęcia z psychologii i pedagogiki oraz praktyki pedagogiczne organizowane są przez Centrum Edukacji Nauczycielskiej; międzywydziałową jednostkę UW. Osoby prowadzące zajęcia z ramienia CEN posiadają wykształcenie kierunkowe z psychologii lub pedagogiki, uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela oraz inne potrzebne uprawnienia i kwalifikacje. W IGRR za zajęcia w ramach bloku pedagogicznego i kontakty ze szkołami dotyczące praktyk odpowiada Kierownik Pracowni Dydaktyki Geografii, geograf, nauczyciel dyplomowany z dwudziestoletnim stażem.

Dobór prowadzących zajęcia jest transparentny i zgodny z potrzebami, uwzględnia również wymogi związane z prowadzeniem zajęć na odległość. O obsadzie zajęć decyduje dyrektor ds. dydaktycznych IGRR na podstawie propozycji kierowników zakładów. Zakres badawczy poszczególnych zakładów obejmuje całe spektrum nauk geograficznych i jest spójny z programami studiów na kierunku geografia. Pracownicy obsadzający poszczególne zajęcia mają odpowiednie doświadczenie i dorobek w zakresie prowadzonych kursów.

Prowadzący zajęcia mają możliwość podnoszenia kompetencji dydaktycznych. W latach 2015-21 uczestniczyli łącznie w 19 różnych kursach i szkoleniach, w tym w zajęciach podnoszących umiejętności obsługi specjalistycznego oprogramowania oraz narzędzi wykorzystywanych w nauczaniu zdalnym. Zapewnione jest właściwie wsparcie techniczne związane z wykorzystaniem metod i technik

kształcenia na odległość. Wiosną 2019/20 pracownikom zaoferowano szeroką gamę szkoleń, funkcjonowało również zjawisko samopomocy pracowniczej w zakresie nauczania zdalnego. W semestrze letnim 2019/20 decyzje o zastosowaniu konkretnych metod lub narzędzi były podejmowane indywidualnie i spontanicznie, ale ostatecznie, uwzględniając zebrane doświadczenia, skonsolidowano rozwiązania przyjęte w nauczaniu zdalnym.

Nauczyciele akademicki i prowadzone przez nich zajęcia są corocznie oceniani przez studentów poprzez ankiety w systemie USOS. Wyniki tych ankiet są przedmiotem analiz Zespołu ds. Oceny Kształcenia WNZKŚ, a w formie zbiorczej są przedstawiane na Radzie Instytutu. Nauczyciele akademicki podlegają regularnym hospitacjom (hospitacje zajęć zdalnych uruchomiono w roku akademickim 2020/21). Przeprowadzane są one przynajmniej raz w okresie, w którym pracownik podlega ocenie okresowej, tj. w ciągu 4 lat.

Pracownicy WNoZiGP podlegają regularnej (nie rzadziej niż co 4 lata) ocenie okresowej, obejmującej działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Ocena działalności dydaktycznej dokonywana jest na podstawie opinii Dyrektora ds. dydaktycznych IGRR, uwzględniającej wyniki ankiet studenckich i hospitacji, liczbę wypromowanych dyplomantów i oraz inne aktywności dydaktyczne. W przypadku osób, których wyniki są niższe od oczekiwanych, ocenę przeprowadza się ponownie po skróconym czasie.

Głównym celem realizowanej polityki kadrowej jest zapewnienie ciągłości badań, rozwoju istniejących oraz nowych specjalności, a także właściwa obsługa procesu dydaktycznego. Politykę tę kreują władze wydziału w ścisłej współpracy z Dyrekcją IGRR oraz kierownikami jednostek. Polityka kadrowa prowadzona na WNZKŚ, w tym w IGRR, jest transparentna. Nad procedurą rekrutacji kadry IGRR czuwa komisja konkursowa ds. zatrudnienia. Zatrudnienie odbywa się na podstawie otwartego konkursu. Wymagania stawiane kandydatom na dane stanowisko są precyzyjnie określone w ogłoszeniu konkursowym i zawierają elementy związane z kwalifikacjami badawczymi i dydaktycznymi.

W IGRR funkcjonuje system wsparcia oraz motywowania kadry do samorozwoju naukowego, jak i do podnoszenia kompetencji dydaktycznych. System ten obejmuje możliwość podwyższenia uposażenia po awansie naukowym, dodatkowe wsparcie grantowe dla młodych doktorów oraz nagrody za wyróżniającą działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Formą utrzymywania kontaktu z pracownikami oraz motywowania ich do aktywności badawczo-dydaktycznej jest wydawany co miesiąc Biuletyn Informacyjny IGRR.

Realizowana polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie oraz formy pomocy ofiarom. W przypadku konfliktów pracowniczych bądź na linii pracownik-student, pierwszymi mediatorami są bezpośredni przełożeni, a następnie właściwy dla zakresu sprawy przedstawiciel władz IGRR. Na Uniwersytecie Wrocławskim działa Rzecznik ds. równego traktowania i przeciwdziałania dyskryminacji. Jeśli zachodzi podejrzenie naruszenia prawa lub istotnego naruszenia zasad etycznych przyjętych w kodeksie wskazań etycznych UWr, spraw trafia do Rzecznika Dyscyplinarnego lub senackiej Komisji Etyki. Pracownicy mogą korzystać nieodpłatnie z pomocy psychologicznej udzielanej w Pracowni Konsultacji i Poradnictwa Psychologicznego, działającej w Instytucie Psychologii UWr.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kadra prowadząca zajęcia na kierunku geografia posiada aktualny i udokumentowany dorobek w dyscyplinach nauki o Ziemi i środowisku oraz geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Dorobek ten umożliwia prawidłową realizację zajęć i pozwala na nabywanie przez studentów kompetencji badawczych. Struktura kwalifikacji oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów, jak również kompetencje dydaktyczne osób prowadzących zajęcia, w tym związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, umożliwiają ich prawidłową realizację. Przydział zajęć oraz obciążenie godzinowe osób prowadzących zajęcia, w tym zajęcia na odległość, umożliwia prawidłową realizację zajęć. Obciążenie godzinowe nauczycieli akademickich dla których UWr jest podstawowym miejscem pracy jest zgodne z wymaganiami. Nauczyciele akademicy są przygotowani do ich realizacji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a realizacja tych zajęć jest na bieżąco kontrolowana przez władze dziekańskie. Kwalifikacje, kompetencje i doświadczenie osób prowadzących kształcenie przygotowujące do zawodu nauczyciela są zgodne z wymaganiami w tym zakresie.

Dobór kadry jest transparentny i adekwatnych do potrzeb, uwzględnia dorobek naukowy oraz doświadczenie dydaktyczne nauczycieli. Potrzeby nauczycieli akademickich w zakresie podnoszenia kompetencji dydaktycznych, w tym związanych z kształceniem na odległość, są zaspokajane. Zapewnione jest wsparcie techniczne niezbędne dla kształcenia na odległość oraz zbierane są i wykorzystywane opinie nauczycieli akademickich o funkcjonalności stosowanych narzędzi do nauczania zdalnego. Osoby prowadzące zajęcia są regularnie oceniane przez studentów w zakresie spełniania obowiązków związanych z kształceniem oraz poddawane ocenie merytorycznej innych nauczycieli w ramach hospitacji. Przeprowadzane regularnie oceny okresowe nauczycieli akademickich obejmują ich aktywność naukową i dydaktyczną, uwzględniają również wyniki ocen studenckich oraz ewentualnych hospitacji. Wnioski z przeprowadzanych ocen studenckich i przeglądów kadry są wykorzystywane w procesie doskonalenia i rozwoju pracowników prowadzących zajęcia na kierunku geografia. Realizowana polityka kadrowa kształtowanie kadry zapewniającej prawidłową realizację zajęć, sprzyja stabilizacji zatrudnienia i trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich. Kadra kierunku geografia jest stymulowana i motywowana do wszechstronnego doskonalenia. Realizowana polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów, a także reagowania na przypadki zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy wobec członków kadry prowadzącej kształcenie, uwzględnia też formy pomocy ewentualnym ofiarom.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Infrastruktura wykorzystywana na potrzeby kształcenia na kierunku geografia jest zgodna z potrzebami procesu nauczania i uczenia się i adekwatna do rzeczywistych warunków przyszłej pracy badawczej. Sytuacja lokalowa IGRR jest jednak trudna: nauczanie na kierunku geografia odbywa się w budynkach położonych w trzech kampusach. Zasadniczą część kształcenia na kierunku geografia odbywa się w Gmachu Głównym i obiektach przy ul. Kuźniczej oraz w położonym w odległości 10 min. spaceru kampusie przy ul. Borna – ul. Cybulskiego. Trzecią lokalizacją, w której prowadzone są zajęcia, jest Obserwatorium Meteorologiczne Zakładu Klimatologii i Ochrony Atmosfery przy ul. Kosiby. Na potrzeby kształcenia na kierunku geografia wykorzystywane są 2 sale wykładowe (na 50 i 75 osób), 11 sal ćwiczeniowych oraz 3 sale komputerowe i laboratorium gruntoznawcze. Wyposażenie techniczne pomieszczeń umożliwia prawidłową realizację zajęć, w tym prowadzenie zajęć zdalnych. Liczba stanowisk w pracowniach komputerowych i laboratorium odpowiada liczebności grup, zapewniając możliwość samodzielnej pracy studentów. Pojemność sal wykładowych jest bliska liczbie studentów na roku. Dla studiów II stopnia w roku 2018/19 liczba studentów rozpoczynających zajęcia była o 3 osoby większa od pojemności największej sali wykładowej. W przypadku potrzeby zgromadzenia większej grupy studentów, IGRR korzysta z sal użyczanych przez inne jednostki, np. przez Wydział Fizyki. Na potrzeby ćwiczeń specjalistycznych ćwiczeń terenowych (np. *geoinformatyka i kartografia, analiza Środowiska Przyrodniczego*) wykorzystywana jest nowoczesna aparatura i sprzęt badawczy poszczególnych pracowni i laboratoriów działających w strukturze IGRR. W ramach zajęć studenci korzystają także z Ogrodu Botanicznego UWr oraz Muzeum Mineralogicznego i Muzeum Geologicznego UWr. Lokalizacja, wyposażenie i godziny otwarcia biblioteki umożliwiają komfortowe korzystanie z jej zasobów papierowych i cyfrowych. Studenci geografii mogą korzystać z zasobów i usług całego systemu biblioteczo-informacyjnego UWr. W największym stopniu wykorzystywana jest główna Biblioteka UWr oraz biblioteki w strukturze WNŻŚ, w tym biblioteka IGRR (37 miejsc dla użytkowników, 2 stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu), Biblioteka Zakładu Klimatologii i Ochrony Atmosfery oraz zbiory kartograficzne Pracowni Historii Kartografii. Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna oraz zasady korzystania z niej określone w indywidualnych dla każdego obiektu regulaminach są zgodne z przepisami BHP. We wszystkich budynkach studenci mają dostęp do sieci bezprzewodowej. Na potrzeby prac badawczych, przede wszystkim w związku z przygotowaniem prac dyplomowych, studenci mogą korzystać z 11 pracowni i laboratoriów funkcjonujących w ramach IGRR, ich nowoczesnej aparatury oraz specjalistycznego oprogramowania (dostęp również przez maszyny wirtualne), serwerów obliczeniowych, zasobów danych i zbiorów kartograficznych. Korzystanie z przyrządów pomiarowych i aparatury analitycznej odbywa się pod opieką nauczycieli akademickich lub pracowników inżynieryjno-technicznych. Studenci mogą wypożyczać podstawowy sprzęt do badań terenowych (odbiorniki GPS, sondy, prosty sprzęt mierniczy). Mają też możliwość prowadzenia prac badawczych w Stacji Polarnej im. Stanisława Baranowskiego na Spitsbergenie. Obiekty, w których realizowane nauczanie na kierunku geografia są w różnym stopniu przystosowane dla osób w niepełnosprawności. W Gmachu Głównym i przy ul. Kuźniczej dostęp ułatwia podjazd i windy. W Kampusie Borna/Cybulskiego udogodnienia obejmują windy i dostosowane toalety. W wiekowym budynku przy ul. Kosiby nie ma żadnych udogodnień, ale jednym z celów strategicznych WNŻKS jest budowa nowego, dostępnego obiektu. Infrastruktura IGRR

umożliwia efektywne prowadzenie zajęć w trybie zdalnym. Studenci i pracownicy mają dostęp do oprogramowania umożliwiającego spotkania w czasie rzeczywistym oraz wymianę materiałów. Udostępniane jest zdalnie oprogramowanie i zasoby zainstalowane na komputerach IGRR oraz przestrzeń dyskowa. Osoby z niepełnosprawnością mają prawo do korzystania z licencjonowanego oprogramowania spoza sieci UWr na takich samych zasadach jak pracownicy. Od wiosny 2019/20 nie było przypadku studenta z niepełnosprawnością podejmującego nauczanie zdalne, zatem w IGRR nie zebrano praktycznych doświadczeń w tym zakresie. Zasoby biblioteki IGRR (25 tys. woluminów) oraz Biblioteki Głównej UWr są zgodne z potrzebami omawianego kierunku, umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się oraz pozwalają studentom na prowadzenie własnych badań. Zasoby biblioteczne obejmują tytuły zalecane w sylabusach, w liczbie egzemplarzy dostosowanej do potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów. Dostępne elektronicznie bazy pełnotekstowe czasopism obejmują najważniejsze światowe z zakresu geografii i dyscyplin pokrewnych. Na UWr w latach 2017-2021 realizowany jest projekt „Leopoldina online – platforma integracji i udostępniania elektronicznych zasobów Uniwersytetu Wrocławskiego dla nauki, edukacji i popularyzacji wiedzy”, którego celem jest digitalizacja i upowszechnienie online cennych zasobów naukowych Uniwersytetu Wrocławskiego. W ramach tego projektu Pracownia Historii Kartografii, Zakład Geografii Fizycznej oraz Zakład Klimatologii i Ochrony Atmosfery) udostępniają online swoje unikalne zasoby archiwalne. Biblioteka UWr jest dostępna dla osób z ograniczoną mobilnością, dysponuje również udogodnieniami dla osób z ograniczenia i słuchu. Stanowisko komputerowe przystosowane dla osób niedowidzących udostępniono również w bibliotece IGRR. Materiały do nauczania zdalnego są przygotowywane i udostępniane przez prowadzących zajęcia. W przypadku pozycji wydanych drukiem pomocny w tym zakresie jest nowoczesny skaner dziełowy, którym dysponuje Biblioteka IGRR. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także szkół w których odbywają się zajęcia przygotowujące do zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami w tym zakresie i umożliwia osiągnięcie efektów uczenia się oraz rozwój zawodowy w kierunku wykonywania zawodu nauczyciela. Zajęcia praktyczne bloku pedagogicznego odbywają się w wybranych placówkach oświatowych na terenie Wrocławia; placówki te dysponują odpowiednimi pomocami dydaktycznymi (mapy, atlasy) i nowoczesnymi narzędziami, w tym umożliwiającymi nauczanie na odległość.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne laboratoriów, środki i pomoce dydaktyczne podlegają regularnym przeglądom. Przeglądy te obejmują ocenę sprawności, dostępności, nowoczesności i aktualności zasobów. Oceniane jest też dostosowanie infrastruktury do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów oraz do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Zasoby biblioteczne są regularnie monitorowane i uzupełniane. Np. w latach 2019-2020 zasoby bibliotek zakładowych i instytutowych, z których korzystają studenci geografii, uzupełniono o 25 tytułów wykorzystywanych w dydaktyce. Były to zakupy dokonane na wniosek pracowników oraz dary. Zarówno nauczyciele akademicy jak i studenci mogą zgłaszać swoje uwagi dotyczące wyposażenia i jego stanu. Awarie usuwane są na bieżąco. Infrastruktura informatyczna i oprogramowanie stosowane w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są unowocześniane i aktualizowane. Wyniki okresowych przeglądów oraz wnioski pracowników (studenci nie są aktywni w tym zakresie, niekiedy w imieniu grupy studentów występuje prowadzący zajęcia) są uwzględniane w procesie doskonalenia infrastruktury oraz zasobów badawczych i dydaktycznych, np. w zakresie zakupu nowych pozycji do biblioteki. Rekomenduje się systemowe uwzględnienie udziału studentów kierunku geografia w ocenie i przeglądach infrastruktury.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Sale i specjalistyczne pracownie dydaktyczne, laboratoria naukowe oraz ich wyposażenie są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, adekwatne do rzeczywistych warunków przyszłej pracy badawczej. Umożliwiają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć. Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne, aparatura badawcza, specjalistyczne oprogramowanie są sprawne, nowoczesne i adekwatne do potrzeb prowadzenia działalności naukowej. Umożliwiają prawidłową realizację zajęć na miejscu i zdalnie. Liczba, rozmiary i układ pomieszczeń oraz ich wyposażenie są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup i umożliwiają prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielne wykonywanie czynności badawczych przez studentów. Lokalizacja biblioteki oraz sposób jej urządzenia i udostępnienia użytkownikom zapewniają warunki do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej. Sposób udostępniania infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej jest zgodny z przepisami BHP. Studenci mają dostęp do sieci bezprzewodowej, a w celu wykonywania prac badawczych oraz innych aktywności związanych z życiem akademickim mają dostęp do pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów i ich wyposażenia poza godzinami zajęć. Budynki, w których realizowane jest kształcenie na kierunku geografia, w tym biblioteka, część pomieszczeń dydaktycznych i zaplecze sanitarne, są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, przede wszystkim w zakresie zniesienia barier dla osób z ograniczoną mobilnością. Nauczanie zdalne odbywa się z wykorzystaniem infrastruktury informatycznej i oprogramowania umożliwiającego synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia. Zasoby biblioteczne, informacyjne i edukacyjne są aktualne i dostosowane tematycznie do potrzeb, umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, w tym przygotowanie bądź prowadzenie działalności naukowej oraz prawidłową realizację zajęć. Biblioteka dysponuje tytułami zalecanymi w sylabusach w liczbie egzemplarzy odpowiadającej potrzebom procesu nauczania i uczenia się oraz liczbie studentów. Zasoby biblioteczne obejmują zbiory tradycyjne oraz dostępne cyfrowo, w tym wszystkie zasadnicze bazy światowych zasobów informacji naukowej. Zasoby biblioteczne są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W przypadku zajęć zdalnych prowadzący zajęcia zapewniają studentom materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej.

Infrastruktura wykorzystywana na potrzeby kształcenia na kierunku geografia podlega okresowym przeglądom. Obejmują one ocenę sprawności, dostępności, nowoczesności i aktualności zasobów dydaktycznych, naukowych, bibliotecznych oraz wyposażenia technicznego pomieszczeń, w tym ich dostosowania do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów oraz potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Infrastruktura informatyczna i oprogramowanie stosowane w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są unowocześniane i aktualizowane. Osoby prowadzące zajęcia oraz studenci mają uczestniczą w procesie przeglądów infrastruktury. Stwierdzone usterki są na bieżąco usuwane, a zauważone braki, w tym te zgłoszone przez studentów, są brane pod uwagę przy planowaniu i realizowaniu inwestycji doskonalących infrastrukturę badawczą, biblioteczną i dydaktyczną.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Jednostka współpracuje stale z kilkudziesięcioma interesariuszami zewnętrznymi kierunku geografia. Do partnerów kierunku należą instytucje odpowiedzialne za ochronę i gospodarowanie chronionymi zasobami przyrody (w tym dyrekcje parków narodowych i Lasów Państwowych), jednostki samorządu terytorialnego i administracji państwowej (w tym departamenty odpowiedzialne za rozwój terytorialny, gospodarkę przestrzenną i ochronę środowiska), organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa branży turystycznej, przedsiębiorstwa zajmujące się badaniami geofizycznymi oraz zastosowaniem technologii geoinformatycznych. Jednostka współpracuje stale również ze szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi. Współpraca z różnorodną grupą interesariuszy zewnętrznych kierunku jest korzystna dla badań prowadzonych przez kadrę naukową Jednostki i przyczynia się do realizacji projektów o charakterze interdyscyplinarnym, z których część jest finalizowana w postaci patentów i wdrożeń w różnych dziedzinach gospodarki. Profil działalności interesariuszy zewnętrznych zaproszonych do współpracy jest odpowiedni do wspierania kształcenia na kierunku i poszczególnych uruchomionych specjalnościach.

Przy Wydziale Nauk o Ziemi i Kształtowaniu Środowiska powołano instytucjonalną formę reprezentacji interesariuszy zewnętrznych w postaci Rady Przedsiębiorców i Pracodawców. Skład Rady nie był zmieniany od momentu jej powołania w 2014 roku i obecnie nie jest w pełni adekwatny ani dla potrzeb kierunku geografia, ani dla reprezentowania związanych z kierunkiem interesariuszy zewnętrznych. Pomimo, że Rada jest ciałem powołanym przez władze Wydziału, a każdy interesariusz dołączał do jej składu na podstawie zaproszenia wystosowanego przez dziekana, nie uregulowano precyzyjnie zasad funkcjonowania tego gremium. Rada funkcjonuje bez określonego precyzyjnie statusu formalnego, nie uchwalono dla niej regulaminu ani planu działania. Rada nie wypracowywała wspólnych stanowisk, wniosków i uwag kierowanych w imieniu interesariuszy zewnętrznych do Jednostki. W konsekwencji Rada jedynie w znikomym zakresie realizuje funkcja doradczą, która była głównym celem jej powołania. Obecnie jest wypracowywana nowa formuła Rady. Rekomenduje się, aby w ramach wdrażanych zmian wprowadzić precyzyjne uregulowania w zakresie statusu Rady, kryteriów powoływania jej członków, kompetencji w zakresie moderowania dialogu Uczelni z interesariuszami kierunku oraz wpływu na program studiów i rozwój kierunku, a także zadań, do których Rada zostanie powołana. Ponadto rekomenduje się, aby do prac Rady zostali przydzieleni również przedstawiciele Jednostki oraz aby Rada działała w oparciu o zatwierdzone wspólnie plany działania, obejmujące najważniejsze cele i terminy ich osiągnięcia. Zastosowanie tych rekomendacji przyczyniłoby się do urzeczywistnienia funkcji Rady jako organu doradczego i forum współpracy jednostki z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Poza Radą Przedsiębiorców i Pracodawców Jednostka nie wypracowała innych form instytucjonalnego włączenia interesariuszy zewnętrznych w funkcjonowanie kierunku. Pomimo tego współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym jest realizowana w większości aspektów na poziomie dostatecznym, a w pewnym zakresie nawet na poziomie bardzo dobrym, głównie dzięki wysokiej kulturze akademickiej oraz licznym relacjom bilateralnym kadry naukowo-dydaktycznej Jednostki z poszczególnymi interesariuszami zewnętrznymi. Współpraca ta przynosi wymierne efekty:

- Liczne wspólne projekty badawczo-rozwojowe o charakterze interdyscyplinarnym, sfinalizowane w postaci patentów i wdrożeń komercyjnych. Wzorcowym przykładem efektów współpracy na tym polu jest zastosowanie metod oraz systemów GIS i GPS w bezałogowych cywilnych statkach powietrznych – pod patronatem Uczelni powołano przedsiębiorstwo typu spin-off, którego celem jest rozwijanie rozwój i wdrożenie systemu SARUAV, opracowanego w Instytucie Geografii i Rozwoju Regionalnego. Przedstawiciele kadry IGRR uczestniczą również w wielu projektach podejmowanych wspólnie przez z jednostkami administracji publicznej, instytutami naukowo-badawczymi i innymi uczelniami, dotyczących ochrony środowiska i ekologii, w szczególności monitoringu czystości wody i powietrza oraz zanieczyszczeń. Efektem tych projektów są m. in. wdrożenia patentowe dotyczące mobilnych urządzeń pomiarowych.
- Realizacja zajęć terenowych w ramach programu studiów oraz dodatkowe wizyty studyjne. Zajęcia terenowe są realizowane m. in. na terenie dwóch parków, z którymi współpracuje jednostka. Dyrekcja jednego z parków narodowych użycza jednostce swojego ośrodka szkoleniowego na potrzeby prowadzenia zajęć terenowych dla studentów, szkoleń i seminariów dla kadry naukowo-dydaktycznej, a także na czas prowadzenia badań naukowych z zakresu klimatologii i geomorfologii na terenie parku.
- Organizacja wspólnych seminariów i konferencji związanych z dyscyplinami właściwymi dla kierunku, w których uczestniczy zarówno kadra naukowo-dydaktyczna, jak i studenci.
- Organizacja dodatkowych warsztatów, seminariów i szkoleń dla studentów, pozwalających im nabywać dodatkowe kwalifikacje, komplementarne do efektów uczenia się osiąganych w ramach programu studiów.
- Działania na rzecz propagowania wiedzy naukowej i popularnonaukowej z zakresu dyscyplin właściwych dla kierunku. Pracownicy naukowo-dydaktyczni jednostki m. in. wzięli udział w organizacji (występując także w roli prelegentów) sympozjum naukowego Polskie Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego poświęconego Ziemi Kłodzkiej. Prowadzona jest stała współpraca z Polskim Towarzystwem Geograficznym, w ramach której organizowane są wykłady otwarte (na terenie IGRR, a także wycieczki turystyczno-krajoznawcze, w których uczestniczą przedstawiciele kadry, studenci kierunku oraz członkowie PTG spoza uczelni. IGRR prowadzi również szeroki zakres działań adresowanych do szkół ponadpodstawowych (m. in. wykłady otwarte i prelekcje w szkołach prowadzone przez kadrę jednostki, wspieranie olimpiad przedmiotowych z geografii, udostępnianie zasobów bibliotecznych uczniom i nauczycielom szkół partnerskich, kursy przygotowawcze dla maturzystów). Poza samym efektem popularyzacji wiedzy z zakresu geografii, działania jednostki skierowane do szkół stwarzają szansę do pozyskania większej liczby kandydatów na studia, a także lepszego przygotowania kandydatów do kształcenia uniwersyteckiego. W działania skierowane do szkół

angażowani są studenci kierunku, dzięki nawiązanym w ten sposób relacjom część studentów wybiera ścieżkę kształcenia nauczycielskiego.

Na kształtowanie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym pozytywny wpływ mają dobre relacje Jednostki z absolwentami kierunku. Z inicjatywy absolwentów ocenianego kierunku pełniących kluczowe funkcje w wielu instytucjach, podejmowane są nowe formy współpracy. Informacje przekazywane przez absolwentów kierunku są również wykorzystywane do diagnozowania potrzeb rynku pracy i dokonywania stosownych modyfikacji w programie studiów – jednakże jedynym przejawem usystematyzowanego wykorzystania opinii absolwentów w tym zakresie była ankieta przeprowadzona przy okazji uruchamiania specjalności *klimatologia i ochrona atmosfery*. Pracodawcy przekazują swoje uwagi i sugestie dotyczące programu studiów w ramach dwustronnych kontaktów z przedstawicielami kadry oraz kierownictwem Jednostki – dzięki dobrym relacjom część z tych uwag jest uwzględniana. Wpływ interesariuszy zewnętrznych na kształtowanie programu studiów i kształtowanie strategii rozwoju kierunku ma jednak charakter nieusystematyzowany, gdyż Jednostka nie prowadzi regularnej diagnozy potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego. Brak ten nie jest w pełni rekompensowany dzięki wspomnianym relacjom bezpośrednim, część potrzeb interesariuszy zewnętrznych nie zostaje zdiagnozowana, również nie wszystkie postulaty zgłaszane przez pracodawców są uwzględniane, pomimo, iż odnoszą się one do kwestii istotnych w kontekście podnoszenia jakości kształcenia. Przykładem tego jest potrzeba zwiększenia wymiaru obowiązkowych praktyk zawodowych przynajmniej o 40 godzin, sygnalizowana przez kilku interesariuszy kierunku, jednakże nie odnotowana przez osoby odpowiedzialne za modyfikację programu praktyk.

W trakcie obowiązywania ograniczeń w funkcjonowaniu Uczelni związanych z pandemią SARS-CoV-2 Jednostka nie prowadziła dodatkowych rozwiązań w zakresie wspierania kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi oraz prowadzenia wspólnych działań za pomocą technologii zdalnych. Część kontaktów z przedstawicielami otoczenia, realizowanych w ramach relacji dwustronnych z przedstawicielami kadry, była utrzymywana na z wykorzystaniem narzędzi do pracy zdalnej, jednakże stosowanie tych narzędzi nie było w usystematyzowany sposób wspierane technicznie i organizacyjnie przez Jednostkę (np. poprzez zapewnienie interesariuszom dostępu do odpowiednich platform cyfrowych). Większość działań podjętych we współpracy z przedstawicielami otoczenia była kontynuowana w trakcie pandemii, z zachowaniem reżimu sanitarnego, natomiast wstrzymano planowanie i realizację nowych inicjatyw.

W okresie ograniczeń pandemicznych dodatkowo uwidocznił się brak efektywnego mechanizmu zbierania uwag i wniosków dotyczących programu studiów i jego realizacji od interesariuszy zewnętrznych – ponieważ ograniczeniom uległy kontakty z interesariuszami zewnętrznymi, w równie ograniczonym stopniu przekazywane były do Jednostki uwagi przedstawicieli otoczenia. W jednostce brak jest również rozwiązań w zakresie regularnej, kompleksowej ewaluacji współpracy z otoczeniem, w tym oceny tejże współpracy dokonywanej przez studentów – jedyną formą oceny studenckiej są opinie dotyczące praktyk, zbierane w sposób pośredni, nie poddawane usystematyzowanej analizie i nie uwidocznione we wnioskach z przeglądów jakości kształcenia na kierunku. Ocena jakości współpracy z interesariuszami zewnętrznymi jest częściowo dokonywana w ramach dialogu wewnętrznego prowadzonego w gronie kadry i władz Jednostki. Obecny poziom ewaluacji wystarcza dla bieżącego utrzymania odpowiedniej jakości współpracy z otoczeniem, jednakże nie jest wystarczający dla zapewnienia trwałości obecnie podejmowanych działań, a także efektywnego rozwoju współpracy w perspektywie długookresowej. Obecnie Jednostka nie dokonuje oceny mocnych

i słabych stron, szans i zagrożeń dotyczących poszczególnych działań, a tym samym nie kierownictwo i kadra Jednostki nie posiada pełnej wiedzy, które formy współpracy należy wzmacniać i doskonalić, a które są nieefektywne i wymagają korekty lub wygaszenia. Z tego względu rekomenduje się podjęcie działań doskonalących. W szczególności rekomendowane jest, aby Jednostka prowadziła systematyczne przeglądy współpracy z otoczeniem, uwzględniające kompleksową analizę i ocenę poszczególnych działań prowadzonych we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, opartą o mierzalne wskaźniki ilościowe i jakościowe, a w oparciu o wyniki ewaluacji, aby Jednostka wdrażała działania korygujące i doskonalące, a także dokonywała niezbędnych zmian w strategii rozwoju kierunku geografia.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Współpraca z Jednostki otoczeniem społeczno-gospodarczym jest realizowana na odpowiednim poziomie, aby zapewnić właściwą jakość kształcenia na ocenianym kierunku i wysoki poziom badań naukowych w zakresie dyscyplin z nim związanych. W zakresie współpracy Jednostki z interesariuszami zewnętrznymi stwierdzono mocne kierunkowo geografia:

1. Grono podmiotów współpracujących jest odpowiednio liczne i zostało w większości odpowiednio dobrane, z uwzględnieniem najważniejszych potrzeb kierunku i realizowania poszczególnych ścieżek kształcenia oferowanych studentom.
2. Liczne projekty naukowo-badawcze i eksperckie podejmowane we współpracy z otoczeniem, w które angażuje się Jednostka oraz poszczególni przedstawiciele kadry naukowo-dydaktycznej.
3. Dobre bezpośrednie relacje części kadry naukowo-dydaktycznej z interesariuszami zewnętrznymi.
4. Bardzo dobre relacje Jednostki z absolwentami kierunku, przyczyniające się do umacniania i poszerzania współpracy.
5. Szeroki zakres działań w zakresie popularyzacji wiedzy z zakresu geografii, w które zaangażowana jest kadra Jednostki i studenci ocenianego kierunku.
6. Dobra współpraca ze szkołami ponadpodstawowymi, która zapewnia Jednostce większy wpływ na lepsze przygotowanie i rekrutację potencjalnych kandydatów na studia. Dobry poziom współpracy ze szkołami stanowi również istotny czynnik wspierający ścieżkę kształcenia nauczycielskiego.

Zdiagnozowane w Jednostce niedomagania w zakresie rozwiązań dotyczących usystematyzowanego diagnozowania potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego oraz ewaluacji współpracy z interesariuszami zewnętrznymi nie stanowią uchybienia wobec wymogów dotyczących jakości kształcenia i nie powodują zagrożeń dla funkcjonowania współpracy w odniesieniu do programu studiów. W treści analizy wskazano stosowne rekomendacje doskonalące w tym zakresie, jednakże nie powodują one obniżenia oceny przedmiotowego kryterium.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Rodzaj, zakres i zasięg umiędzynarodowienia procesu kształcenia są zgodne z koncepcją i celami kształcenia. Znaczenie umiędzynarodowienia zostało wyeksponowane w obowiązującej strategii rozwoju UWr. Konsekwentnie, zarówno nauczyciele jak i studenci mają wiele zróżnicowanych możliwości rozwoju międzynarodowego. W przypadku pracowników naukowych obejmują one wyjazdy konferencyjne, badawcze i studyjne – między rokiem akademickim 2015/2016 a 2019/2020 pracownicy IGRR odbyli 300 takich, w większości krótkoterminowych, wyjazdów. Objęły one 47 krajów świata, najczęściej odwiedzano kraje europejskie, zwłaszcza Czechy i Niemcy. W 5 konferencjach międzynarodowych (np. The 7th EUGEO Congress "Re-Imagining Europe's Future Society and Landscapes" w Galway (Irlandia), 15-18.05 2019) czynnie uczestniczyli również studenci. Zarówno pracownicy jak i studenci aktywnie uczestniczą w programie Erasmus+. IGRR ma podpisane umowy z 29 uczelniami partnerskimi w 15 krajach. W ostatnich latach 30 studentów wyjechało do 14 ośrodków w 7 krajach (2015-20), a 7 pracowników odwiedziło 12 uczelni w 10 krajach (2016-19). W latach 2015-20 w ramach programu Erasmus na kierunku geografia studiowało 48 studentów z 11 uczelni w 5 krajach. Grupę tę uzupełniło dwóch stypendystów programu Kirklanda, z Ukrainy i Armenii, którzy na UWr przygotowali i obronili prace magisterskie. Stosunkowo duża liczba studentów z zagranicy wiąże się z faktem, że na studiach II stopnia działa anglojęzyczna specjalizacja *Tourism and hospitality*. W latach 2015-2020 z oferty tej skorzystało 71 studentów z 23 krajów świata. Największą liczebnie grupę stanowili obywatele Indii. Działanie tej specjalności uważane jest za ważny element promocji UWr na arenie międzynarodowej, ale jednocześnie dostrzegają konieczność intensywnego poszukiwania perspektywicznych, zainteresowanych zdobywaniem wiedzy studentów zagranicznych. Projekt kampanii promocyjno-informacyjnej specjalności uzyskał w lutym 2021 finansowanie w ramach programu "Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza". Narzędzia do kontaktu zdalnego stwarzają warunki mobilności wirtualnej dla pracowników oraz studentów, jednak możliwość ta wykorzystywana jest głównie jako forma zastępczego kontaktu, umożliwiającą kontynuację projektów badawczych oraz uczestnictwo w zajęciach dydaktycznych. Możliwość bezpośredniego kontaktu z rówieśnikami z wielu krajów świata jest jedną z dostępnych dla studentów kierunku geografia form umiędzynarodowienia we własnej Uczelni. Program studiów obejmuje pojedyncze zajęcia w języku angielskim, wyłącznie na jednej specjalizacji (*ochrona klimatu i zarządzanie jakością powietrza* na studiach II stopnia). Wyjątkiem jest w całości anglojęzyczna specjalność *Tourism and hospitality*, dostępu do tych zajęć (np. jako zajęć do wyboru) nie mają pozostali studenci kierunku. Naukowcy odwiedzający IGRR w ramach wizyt studyjnych wygłaszają wykłady otwarte dla studentów i pracowników; w latach 2015-20 5 gości wygłosiło 11 wykładów. Okazją do kontaktu z międzynarodowym środowiskiem naukowym są również organizowane przez IGRR konferencje międzynarodowe; w latach 2015-20 zorganizowano ich 5, a wśród 278 uczestników znaczącą grupę stanowili goście z zagranicy. Studenci mają możliwość uczestniczenia w międzynarodowych programach badawczych. Czworo studentów geografii uczestniczyło w latach 2017-2018 w badaniach geomorfologicznych na Spitsbergenie prowadzonych w ramach projektu NCN Sonata10 "Przestrzenne i czasowe uwarunkowania dynamiki warstwy czynnej zmarzliny w Arktyce, na obszarze doliny górskiej". W 2020 roku trzech studentów wzięło udział w ww. projekcie HORYZONT 2020 „Sources and Chemical Composition of Particulate Matter in Poland and their Control Strategies”, a sześciu uczestniczyło "Międzynarodowych warsztatach dronowych" organizowanych we współpracy z Uniwersytetami Karola w Pradze, Palacký w Ołomuńcu i Pavla Josefa

Safarika w Koszycach. Ograniczenia mobilności związane z pandemią zmniejszyły liczbę studentów specjalności *Tourism and hospitality*. Dotyczy to zarówno rekrutacji, jak i studentów, którzy rozpoczęli studia, ale w kolejnym semestrze wzięli urlop dziekański (2 osoby). Studenci tej specjalności chcą przebywać we Wrocławiu realnie, niewirtualnie. Aktualnie we Wrocławiu przebywa w ramach wymiany Erasmus studentka uczestnicząca w nauczaniu zdalnym na kierunku geografia.

Okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia są przeprowadzane, nie mają jednak sformalizowanego, systemowego charakteru. Skala, zakres i zasięg aktywności międzynarodowej są brane pod uwagę przy ocenie okresowej kadry. Aktywność międzynarodowa studentów jest monitorowana przez koordynatora programu Erasmus. Stosownie do potrzeb podejmuje on działania na rzecz intensyfikacji aktywności międzynarodowej studentów oraz wspiera ich w procesie rekrutacji do programu jak i podczas wyjazdu. Rekomenduje się wypracowanie procedury oceny okresowej skali, zakresu i zasięgu aktywności międzynarodowej kadry i studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Rodzaj, zakres i zasięg umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku geografia są zgodne z koncepcją i celami kształcenia. Nauczyciele akademicki i studenci mają możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności związanej z kształceniem na ocenianym kierunku. Stopień umiędzynarodowienia kształcenia podlega częściowej weryfikacji (np. w zakresie działań na specjalności *Tourism and hospitality* czy programu Erasmus), nie ma on jednak sformalizowanego, kompleksowego charakteru.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Wsparcie studentów w procesie nauczania ma charakter kompleksowy i stały. Uczelnia efektywnie wykorzystuje posiadane narzędzia do obranych celów kształcenia i wyznaczonych potrzeb przy realizacji programu studiów. System wsparcia, jest zróżnicowany, co pozwala dostosować go do różnych grup studentów i wykorzystuje nowoczesne technologie przy realizacji zajęć specjalistycznych i praktycznych. Studenci mają możliwość korzystania z konsultacji grupowych i indywidualnych z prowadzącymi zajęcia z poszczególnych części realizacji programu studiów. Konsultacje odbywają się cyklicznie i terminowo, a studenci korzystają z nich w celu rozwiewania swoich wątpliwości i uzupełniania zakresu wiedzy. Terminy podane są na stronach internetowych i są dostosowane do potrzeb studentów.

Wsparcie studentów w zakresie rozwoju naukowego studentów na poziomie Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego jest prowadzone aktywnie i z dużym zaangażowaniem. Studenci są zaangażowani w badania naukowe, a Uczelnia zachęca ich do uczestnictwa w konferencjach naukowych i pracach badawczych. Studenci mają możliwość udziału w projektach naukowych oraz zjazdach terenowych. Ponadto korzystają z szansy i przestrzeni jaką daje Instytut tj. możliwości bycia współautorem artykułów i publikacji naukowych. Publikacje, w których mają szansę brać udział studenci pojawiają się również w czasopismach punktowanych. Uczelnia wspiera udział studentów w konferencjach naukowych, których koszt pokrywa. Studenci są również angażowani przez pracowników naukowych w takie aktywności jak przygotowywanie posterów. Uczelnia zapewnia materialne wsparcie działalności naukowej studentów, czego efekty widać w przedstawionych przez Uczelnię zestawieniach aktywności naukowej studentów wizytowanego kierunku.

W okresie pandemii Uczelnia sprawnie przystosowała się do wymogów realizacji kształcenia w formie zdalnej. Centrum Kształcenia na Odległość zapewnia techniczne wsparcie realizacji zajęć i innych aktywności życia akademickiego w kwestiach technicznych i infrastrukturalnych. W Uczelni jest możliwość wypożyczenia sprzętu w celu realizacji programu studiów w wersji zdalnej studentom wykluczonym cyfrowo. Zajęcia w trybie kształcenia na odległość odbywają się terminowo i z wyjątkiem nielicznych przykładów spełniają swoją rolę w okresie pandemii. Zajęcia praktyczne oraz wyjazdy terenowe w 2020 roku zostały zorganizowane w miesiącach, gdy sytuacja pandemiczna na to pozwalała, dzięki czemu studenci mieli szansę w pełni osiągnąć zakładane efekty uczenia się.

Wsparcie studentów wybitnych przebiega formę sformalizowaną i systemową. Studenci geografii, mają możliwość skorzystania z Indywidualnego Programu Studiów, dzięki któremu dany student, będzie mógł rozwijać swoje umiejętności w sposób szeroki, ale również nastawiony na konkretne zagadnienia i dziedziny kształcenia. Uczelnia dla studentów wybitnych zapewnia również stypendium naukowe, z czego korzystać może 7,5% studentów danego roku. Ogólne zasady możliwości ubiegania się o Stypendium Rektora opisane są w Regulaminie świadczeń dla studentów Uniwersytetu Wrocławskiego.

Studenci ocenianego kierunku mogą liczyć na wsparcie w zakresie działań aktywizujących i przygotowujących do wejścia na rynek pracy. Uczelnia organizuje studentom programy stażowe oraz pomaga w realizacji obowiązkowych praktyk zawodowych. Studenci realizują je w przedsiębiorstwach, jednostkach samorządu terytorialnego lub w jednostkach naukowych, ale i w parkach narodowych. IGRR współpracuje ponadto z biurami podróży. Dzięki współpracy Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym studenci mają możliwość zapoznania się z rynkiem pracy oraz weryfikacji jego funkcjonowania. Ponadto w UWr działa Biuro Karier, gdzie realizowane są indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym. Dostępne jest także pogotowie rekrutacyjne, gdzie można skonsultować swoje CV. Biuro Karier zajmuje się ponadto prowadzeniem coachingów. Studenci mogą również zapoznać się z ofertami pracy i raportami dotyczącymi wybranych sektorów branż pracy zawodowej. Biuro Karier organizuje również Targi Pracy, gdzie studenci mają możliwość zapoznania się z ofertami prac bezpośrednio u pracodawców. Studenci korzystają również z zajęć praktycznych realizowanych w IGRR.

Uczelnia aktywnie wspiera zróżnicowane formy aktywności studentów zarówno te o charakterze naukowym, ale również wolontariaty i artystycznym. W Instytucie, w którym realizowany jest kierunek geografia funkcjonują dwa koła naukowe - Koło Naukowe Studentów Geografii im. Juliana Czyżewskiego oraz Studenckie Koło Geografów „Human Geography”. Uczelnia wspiera działalność tych jednostek zarówno finansowo, jak i organizacyjnie. Środki na działalność pozyskiwane są poprzez Radę Kół Naukowych UW, która sama w sobie organizuje Dni Kół Naukowych, Giełdę Kół Naukowych. Działania informacyjne i motywacyjne podejmowane przez Prorektora ds. Nauki i RKN aktywizują studentów do działalności społecznej. Studenci w okresie kształcenia stacjonarnego mają możliwość rozwoju sportowego oraz dostęp do infrastruktury sportowej Uniwersytetu Wrocławskiego.

Uczelnia przewiduje w Regulaminie Studiów oraz Regulaminie świadczeń dla studentów Uniwersytetu Wrocławskiego dostęp do takich pozycji jak stypendium socjalne, zapomoga, stypendium dla osób z niepełnosprawnością. Zasady ubiegania się o stypendium są klarowne, jednak z uwagi na informacje uzyskane przez studentów kierunku wskazujące na brak bieżącej aktualizacji wytycznych w zakresie wymaganych dokumentów, rekomenduje się, bieżącą aktualizację i efektywność udostępniania informacji studentom w temacie wymaganej dokumentacji. Studenci Uniwersytetu mogą ubiegać się o zakwaterowanie i przydział miejsca w Domach Studenckich będących własnością Uczelni. W ramach pomocy socjalnej istnieje również możliwość ubiegania się o zwolnienie z opłat za kształcenie i powtarzanie semestru. Uczelnia zachęca również studentów do wnioskowania o stypendia rządowe oraz wyszehradzkie. System przyznawania środków jest sformalizowany oraz dostosowywany na bieżąco do sytuacji ekonomicznej kraju. Informowanie jest realizowane poprzez stronę internetową, pracowników administracji Wydziału, Zespół ds. Obsługi Studentów i Doktorantów z Niepełnosprawnością oraz Samorząd Studencki UW.

W ramach działania Uczelni na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnościami funkcjonuje Zespół ds. Obsługi Studentów i Doktorantów z Niepełnosprawnością. Udziela on wsparcia zarówno kandydatom na studia, jak również studentom w zakresie porad oraz mentoringu. Działalność zespołu przewiduje w swojej ofercie pomoc asystenta dydaktycznego, koordynację usługi transportu na Uczelnię, nie tylko na zajęcia, ale również indywidualne konsultację czy do korzystania z biblioteki. Zespół organizuje również dedykowane studentom i doktorantom z niepełnosprawnością indywidualne podejścia do nauki języków obcych prowadzonych przez wykładowców ze Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. Uczelnia umożliwia dostosowanie materiałów dydaktycznych do potrzeb studenta lub doktoranta z niepełnosprawnością oraz przekazuje już dostępne materiały. Na Uczelni funkcjonuje również wypożyczalnia sprzętów i urządzeń specjalistycznych. W wypożyczalni znajdują się sprzęty dla osób z dysfunkcją wzroku, słuchu oraz ruchu.

Na Uczelni powołany jest Rzecznik Praw Studenta, którego zadaniem jest pomoc i występowanie w imieniu braci akademickiej wraz z Samorządem Studentów do osób i kolegów decyzyjnych. Rzecznik prowadzi szkolenia z praw i obowiązków wynikających ze studiowania w Uniwersytecie Wrocławskim. System skarg i wniosków jest przygotowany w sposób sformalizowany i kompleksowy oraz co do zasady spełnia swoje zadanie. W zakresie spraw dydaktycznych studenci mają możliwość składania skarg do Dziekana Wydziału, Dyrektora Instytutu lub Dyrektora Instytutu ds. dydaktycznych. Studenci mogą również odwołać się od decyzji do Rektora UW. Na straży praw studentów stoi również Samorząd Studencki UW, który uruchomił skrzynkę elektroniczną StudentSOS, którą na bieżąco monitoruje i pomaga studentom w sytuacjach kryzysowych. Studenci w trakcie kształcenia zdalnego

mają możliwość zgłoszenia swojego problemu drogą elektroniczną między innymi do Rzecznika Praw Studenta. Opierając się na informacjach przedstawionych przez studentów kierunku wskazać należy, że na Uniwersytecie, jak i w samym Instytucie zdarzają się sytuacje problemowe, a informowanie o możliwościach rozwiązywania konfliktów nie jest w pełni dostosowane do potrzeb studentów. W związku z powyższym rekomenduje się wzmożenie działań edukacyjnych w zakresie składania skarg i wniosków oraz sposobu ich procedowania.

Uniwersytet Wrocławski prowadzi aktywności wobec przeciwdziałania dyskryminacji, przemocy i mobbingowi. UWr powołał Komisję ds. Równego Traktowania oraz Rzecznika ds. Równego Traktowania i Przeciwdziałania Dyskryminacji. Informacje na temat tych kwestii ich definicji oraz możliwości zgłoszenia skarg są dostępne na stronie internetowej, tak aby każdy student miał do nich dostęp. Wyżej wymieniony Rzecznik kontaktuje się z interesariuszami zarówno w sposób mailowy lub telefoniczny. W zakresie kompetencji Rzecznika jest pomoc poszkodowanej osobie znaleźć możliwość rozwiązania sytuacji oraz kierowanie do możliwości skorzystania z terapii psychologicznej, którą UWr również zapewnia. Ponadto na Uczelni powołany jest Pełnomocnik ds. Bezpieczeństwa Studentów i Doktorantów, który organizuje akcje informacyjne oraz edukuje środowisko akademickie w temacie bezpieczeństwa i pomocy. Uczelnia w celu wyjścia naprzeciw problemom studentów spoza granic naszego kraju stworzyła aplikację, która pomaga studentom anglojęzycznym w sytuacjach zagrożenia. Należy również zwrócić uwagę, że Uczelnia wnioskowała do komisariatu Policji o zatrudnienie osoby płynnie posługującej się językiem angielskim w okolicach siedziby Uczelni.

Kompetencje kadry wspierającej proces nauczania są wysokie i posiadają duże doświadczenie zarówno naukowe, jak i praktyczne. Na Wydziale funkcjonują takie biura jak dziekanat i sekretariat Instytutu. Osoby pracujące w jednostkach wspierających proces nauczania posiadają duże kompetencje oraz wiedzę w zakresie funkcjonowania Uczelni. Biura w sposób sprawny rozwiązują problemy studentów, a godziny ich otwarcia są dostosowane do planu zajęć studentów. W IGRR funkcjonuje również stanowisko opiekuna roku, którego zadaniem jest pomoc i bieżący kontakt ze studentami danego rocznika. Z informacji uzyskanych podczas spotkania ze studentami wynika, że studenci II stopnia nie mają delegowanych opiekunów.

Uczelnia wspiera samorządność studencką oraz organizacje studenckie, które działają na UWr. Samorząd ma możliwość stałego wspierania studentów oraz reprezentacji a ich interesów w ciałach kolegialnych Uczelni. Samorząd uczestniczy również w opiniowaniu zmian programów studiów oraz udział w spotkaniach powoływanych komisji, w których składzie się znajdują. Samorząd oraz organizacje studenckie zajmują się również animacją życia studenckiego na kampusie i poza nim, podejmują się inicjatyw kulturalnych, artystycznych i społecznych oraz mogą liczyć na wsparcie Uczelni. UWr aktywnie współpracuje z przedstawicielami grona studentów w sprawach decyzyjnych i mających przełożenie na funkcjonowanie studentów w UWr. Zarówno samorząd, jak i organizacje studenckie otrzymują wsparcie finansowe i organizacyjne. Mają możliwość realizacji wydarzeń na terenie UWr oraz mogą korzystać po uzyskaniu zgody z infrastruktury Uczelni.

Rozwój i doskonalenie studentów w procesie uczenia się przybiera charakter stały poprzez uczestnictwo reprezentacji studentów w Wydziałowym Zespole ds. Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska. Reprezentacja studentów Wydziału ma możliwość wyrażenia swoich opinii i zainicjowania nowych pomysłów i propozycji doskonalących ten proces. Jednak Uczelnia

nie prowadzi badań w formie ankietyzacji w zakresie monitoringu systemu wsparcia studentów w procesie uczenia się. Uczelnia zasięga opinii studentów na powyższe tematy podczas organizowanych spotkań ze studentami oraz za pośrednictwem samorządu studenckiego. Jednym z głównych tematów, konsultowanym ze środowiskiem studenckim jest opracowywany nowy Regulamin Studiów, który będzie określał warunki studiowania oraz również system wsparcia studenckiego. Studenci geografii na podstawie dokumentacji przedłożonej przez Uczelnię nie mają możliwości powszechnej oceny obsługi administracyjnej Wydziału, organizacji konsultacji, systemu wsparcia studentów tj. kwestii stypendiów, narzędzi motywacji.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

kryterium spełnione

Uzasadnienie

System wsparcia studentów w procesie uczenia się ma charakter stały i kompleksowy. Wsparcie realizowane jest w sposób zróżnicowany i adekwatny do potrzeb wynikających z programu studiów, ale również przygotowuje studentów do wejścia na rynek pracy. Studenci mogą liczyć na wsparcie wykładowców również poza godzinami odbywających się na Uczelni zajęć, organizowane są cykliczne konsultacje i godziny dyżurów. Cały system wsparcia uwzględnia wsparcie studentów wybitnych oraz wspiera różne aktywności studentów. Studenci są motywowani do osiągania coraz lepszych efektów uczenia się i starania się o kolejne sukcesy. Wsparcie finansowe studentów poprzez stypendia i zapomogi przebiega sprawnie i spełnia swoją rolę. Studenci IGRR mają możliwość składania skarg i wniosków, a sam system daje możliwość skutecznego ich rozpatrywania. Studenci mają możliwość składania skarg i wniosków Działania Uczelni obejmują działania edukacyjne i informacyjne w zakresie bezpieczeństwa oraz procedury są dostosowane do reagowania w przypadku zagrożenia lub przejawów dyskryminacji. Kadra wspierająca ten proces ma duże kompetencje i doświadczenie w rozwiązywaniu problemów i dylematów studentów w IGRR UW. Samorząd studencki oraz organizacje otrzymują od kadry wystarczające wsparcie w kwestiach organizacyjnych, finansowych i merytorycznych. Dostrzega się brak powszechnej ewaluacji systemu wsparcia studentów. Poza konsultacjami z Samorządem studenckim i rozmowami ze studentami danego kierunku nie ewoluuje się całości działań Uczelni i Instytutu w kontekście wsparcia studentów. Studenci mieli szansę wypowiedzieć się również w sprawie i organizacji kształcenia zdalnego w okresie pandemii.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Informacja o studiach jest udostępniona publicznie dla wszystkich grup interesariuszy, jednakże metody udostępnienia, aktualność i kompleksowość informacji nie jest w pełni wystarczająca. Na stronie Instytutu Geografii i Rozwoju Regionalnego opublikowano informacje dotyczące programów studiów, brak jest informacji dotyczących programu studiów I stopnia dla studentów, którzy rozpoczęli studia od roku akademickiego 2020/2021. Dostęp do strony internetowej IGRR jest utrudniony, w szczególności dotyczy to dostępności dla kandydatów na studia, ponieważ zamieszczony w uczelnianym serwisie rekrutacyjnym odnośnik do strony IGRR zawierającej informacje o kierunku geografia jest nieprawidłowy (wyświetlany jest komunikat o błędnym adresie strony). Na stronie Wydziału Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska również brak jest jakiegokolwiek poprawnego odnośnika do strony internetowej IGRR. Strona internetowa IGRR jest dostępna jedynie po wyszukaniu właściwego adresu URL w zewnętrznej wyszukiwarce internetowej – jest to znaczące utrudnienie, ale pomimo to dostęp do właściwej informacji jest możliwy dla wszystkich odbiorców. Na żadnej z funkcjonujących obecnie ogólnodostępnych stron nie została zaprezentowana aktualna oferta kierunku dla kandydatów na studia, opisująca koncepcję kształcenia oraz profil absolwenta kierunku. Publikacja wyłącznie pełnych programów studiów jest bardzo nieprzystępną formą informowania kandydatów o ofercie kształcenia. Rekomenduje się opublikowanie stosownych, odpowiednio często aktualizowanych informacji w zakresie programów studiów i ofercie kształcenia w bardziej przystępny i łatwy do wyszukania sposób. Informacje dedykowane dla interesariuszy wewnętrznych, dotyczące form wsparcia, wzory dokumentów i instrukcje dotyczące obowiązującego sposobu załatwiania spraw opublikowane są na stronie internetowej na stronie Wydziału Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska. Jednakże część informacji o wymaganych w dokumentach i wytycznych dla uzyskania wsparcia przez studentów nie była na bieżąco aktualizowana. Rekomenduje się zatem, aby aktualizacje w tym zakresie były wykonywane na bieżąco. Wszystkie strony internetowe tj. ogólnouczelniana, WNŻiKŚ oraz IGRR mają wbudowane podstawowe ułatwienia przeglądania treści dla osób słabowidzących – dostępna jest funkcja powiększania czcionki oraz wyświetlania strony w wersji o zwiększonym kontraście barw. Brak jest bardziej zaawansowanych funkcji np. głosowe odczytywanie tekstu, głosowy opis zawartości ilustracji lub głosowe wybieranie menu na stronie. Informacje dla interesariuszy zewnętrznych są również dostępne wyłącznie na poziomie witryny ogólnouczelnianej, bez wyraźnego wskazania na ofertę współpracy dotyczącą kierunku geografia.

W czasie pandemii SARS-CoV-2 Uczelnia uruchomiła dodatkowy serwis WWW, zawierający wszystkie najważniejsze informacje dotyczące funkcjonowania Uczelni w okresie obowiązywania ograniczeń sanitarnych. Informacje te były na bieżąco aktualizowane, kompletne (obejmowały m. in. podstawowe instrukcje dotyczące stosowania narzędzi do pracy zdalnej w procesie nauczania, a także niektóre kwestie istotne dla interesariuszy zewnętrznych) i przedstawione w czytelny sposób ogólnouczelnianym, jednakże obejmowały tylko zakres wspólny dla wszystkich kierunków i jednostek Uczelni. Natomiast stosowne informacje dotyczące sytuacji związanych z pandemią (m. in. realizacji zajęć za pomocą metod zdalnych), odnoszące się do kierunku geografia były zamieszczane na stronach Wydziału i IGRR, przy czym na stronach tych jednostek nie uruchomiono wydzielonej w tym celu sekcji. Należy przy tym zauważyć, że podział na informacje publikowane na stronie IGRR i WNŻiKŚ nie jest jednoznaczny i w pełni zrozumiały – bieżące komunikaty dotyczące pandemii są zamieszczane na

stronie Instytutu, z kolei zarządzenie dotyczące zasad organizacji roku akademickiego 2020/2021 jest zamieszczone jedynie na stronie Wydziału. Ponadto strony internetowe IGRR i WNŻiKŚ nie mają wzajemnych odnośników do siebie. W trakcie pandemii część bieżących komunikatów była także publikowana na oficjalnych profilach Instytutu i Wydziału w mediach społecznościowych, na stronach internetowych każdej jednostki umieszczono widget wyświetlający najnowsze wpisy i link do profilu społecznościowego – ta funkcjonalność mogłaby stanowić pewne usprawnienie, ale brak jest jasnych reguł, jaki zakres informacji jest publikowany na każdym profilu, co sprawia, że odbiorcy muszą sprawdzać informacje w wielu źródłach. Przyjęty w Jednostce system publikowania informacji nie zapewnia sprawnego dostępu do nich. Rekomenduje się uporządkowanie struktury informacji, do których publicznego udostępniania Jednostka jest zobowiązana w taki sposób, aby wszystkie grupy interesariuszy mogły dotrzeć w prosty sposób do treści dla nich istotnych. Ponadto rozproszenie informacji na kilku serwisach internetowych znacząco utrudnia zarządzanie treścią. Efektem tego jest niespójność i niekompletność informacji, w szczególności tych, które z uwagi na ograniczenia pandemiczne powinny być dostępne zdalnie – np. zamiast listy proponowanych tematów prac dyplomowych, na stronie IGRR zamieszczono informacje o tym, że tematy są wywieszone w gablocie sekretariatu IGRR. W Jednostce nie wydzielono odpowiednich zasobów organizacyjnych dla celów zarządzania publikacją informacji – w IGRR jest wyznaczony pracownik, który zarządza treściami na stronie Instytutu, jednakże nie ma on wpływu na treści publikowane na stronie Wydziału lub Uczelni, odnoszące się do ocenianego kierunku. Rekomenduje się wprowadzenie odpowiednich rozwiązań organizacyjnych (w tym jasne przydzielenie kompetencji i możliwości technicznych poszczególnym osobom lub komórkom organizacyjnym) w zakresie zarządzania treścią i bieżącej kontroli nad jej spójnością oraz aktualnością we wszystkich miejscach publikacji.

Jednostka nie prowadzi regularnego monitoringu działania serwisów internetowych i usystematyzowanej, okresowej ewaluacji w zakresie jakości, kompletności i aktualności publikowanych informacji dotyczących ocenianego kierunku, studenci nie mają w usystematyzowany sposób zapewnionych możliwości do wyrażenia swojej oceny w tym zakresie. Brak bieżącego monitoringu prowadzi do wykazanych wcześniej niedomagań w zakresie dotyczących nieaktualności lub niekompletności informacji. Nie były prowadzone jakiegokolwiek udokumentowane badania z zakresu oceny dostępności treści z perspektywy odbiorcy. W konsekwencji braku ewaluacji nieprawidłowości i niedomagania w systemie publikowania informacji nie są wykrywane, a co za tym idzie nie są przez Jednostkę podejmowane odpowiednie działania naprawcze.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Informacja o studiach na kierunku jest upubliczniona dla wszystkich grup interesariuszy w sposób umożliwiający dostęp do niej niezależnie od platformy sprzętowej i oprogramowania. Stosowane są podstawowe środki zapewniające dostęp do informacji osobom z niepełnosprawnością. Informacje są aktualizowane i uzupełniane, jednakże nie zawsze zgodnie z zapotrzebowaniem odbiorców. Zaistnienie powyższych nieprawidłowości jest konsekwencją tego, że Jednostka nie wdrożyła odpowiednich procedur w zakresie bieżącego monitoringu oraz okresowych przeglądów dotyczących informacji o studiach w zakresie jej aktualności, spójności oraz łatwości dostępu do niej dla poszczególnych grup

interesariuszy. Zaniedbania w tym zakresie przyczyniają się do utrudnionego dostępu do informacji, która powinna być udostępniana zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, co stanowi uzasadnienie oceny przedmiotowego kryterium.

Lista nieprawidłowości, które są podstawą obniżenia oceny kryterium:

1. Brak odpowiednich procedur w zakresie bieżącego monitoringu oraz okresowych przeglądów dotyczących informacji o studiach w zakresie jej aktualności, spójności oraz łatwości dostępu do niej dla poszczególnych grup interesariuszy.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia:

1. Zaleca się prowadzenie bieżącego monitoringu aktualności i spójności publikowanej informacji, a także regularnych przeglądów w zakresie kompletności publikowanej informacji oraz jej dostępności dla poszczególnych grup interesariuszy, uwzględniając przy tym ocenę przedmiotowego kryterium dokonywaną przez studentów.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad procesem kształcenia na kierunku geografia w Uniwersytecie Wrocławskim (UWr) pełni Prodziekan ds. nauczania Wydziału Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska (WNZKS). Kompetencje prodziekana w zakresie funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia są jasno określone i obejmują m.in. podejmowanie decyzji administracyjnych związanych z organizacją i funkcjonowaniem studiów, sprawowanie nadzoru nad organizacją i przebiegiem zajęć (w tym praktyk), koordynowanie programów studiów dla kierunku geografia w zakresie zgodności z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Prodziekan ds. nauczania reprezentuje Wydział w Senackiej Komisji ds. Nauczania, przewodniczy Wydziałowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia. Za ewaluację i doskonalenie jakości kształcenia na kierunku geografia zgodnie z jasno określonymi kompetencjami odpowiadają: Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia (WZOJK) i Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia (WZJK). Do zadań WZJK należy m.in.: określanie celów i strategii zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia, opracowywanie i opiniowanie programów studiów oraz zmian w programach studiów, gromadzenie oraz analiza i wykorzystanie przy tworzeniu programów studiów opinii pracodawców, opracowanie kryteriów oceny działalności dydaktycznej nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne, gromadzenie i publikowanie informacji na temat kształcenia, coroczne opracowywanie na bazie oceny jakości kształcenia wskazówek i zaleceń do działań projakościowych. Z kolei do zadań WZOJK należy m.in.: przeprowadzanie samooceny działań projakościowych prowadzonych na Wydziale, podejmowanie działań w zakresie monitorowania losów absolwentów i formułowanie płynących z nich wniosków, analizowanie zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy, monitorowanie prawidłowości oceniania studentów między innymi poprzez analizę

statystycznego rozkładu ocen z poszczególnych zajęć i grup zajęć, analizowanie prawidłowości stosowania systemu punktów ECTS, monitorowanie i ocena jakości prac dyplomowych oraz rzetelności ich oceniania a także sposobu przeprowadzania egzaminów dyplomowych.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte i stosowane procedury wynikające z przyjętych uchwał Senatu i zarządzeń Rektora UWr.

W projektowaniu programu studiów na kierunku geografia Uczelnia uwzględnia nowoczesne metody, narzędzia i techniki dydaktyczne, a także współczesną technologię informacyjno-komunikacyjną opartą przede wszystkim na funkcjonowaniu sieci internetowej, w tym narzędzia i techniki kształcenia na odległość głównie z wykorzystaniem narzędzi platformy MS Teams (trwający od marca 2020 roku okres pandemii COVID-19 wymusił ich stosowanie w zakresie umożliwiającym realizację zajęć ale jednocześnie zainspirował do krótkoterminowego programowania realizacji programu studiów z ich wykorzystaniem).

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów na studia. Uczelnia posiada zbiór procedur w zakresie monitorowania, przeglądu i doskonalenia programu studiów, które stosowane są zgodnie z ich opisem. Wykorzystywane są informacje z różnych źródeł: opinie nauczycieli akademickich, studentów i absolwentów (badania ankietowe), analiza losów absolwentów, rozmowy z pracodawcami, u których studenci odbywają praktyki zawodowe. Analizie podlegają informacje odnośnie: liczby godzin zajęć i grup zajęć, efektów uczenia się i stopnia ich osiągania przez studentów (także nabywanych w wyniku kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w okresie pandemii COVID-19), zgodności efektów uczenia się z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, treści kształcenia w ramach zajęć i grup zajęć, liczebności godzin i punktów ECTS, form realizacji zajęć, metod kształcenia (także z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość), metod weryfikacji i oceny efektów uczenia się (także stosowanych w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość), miejsca zajęć i grup zajęć w programie studiów, liczebności grup studentów, wprowadzania oferty nowych zajęć i grup zajęć, wyników oceny praktyk zawodowych (także realizowanych w okresie pandemii COVID-19 tj. z wykorzystaniem narzędzi pracy zdalnej) i wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów.

W systematycznej ocenie programu studiów uwzględnia się wskaźniki ilościowe postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiąganiu efektów uczenia się np. wyniki oceny osiąganych przez studentów efektów uczenia się poprzez różne formy egzaminów i zaliczeń, wyniki oceny prac etapowych i dyplomowych, wyniki hospitacji zajęć (w zakresie pożądanym dla doskonalenia programu studiów), wyniki analizy ankiet studenckich. Pomimo wykorzystania w systematycznej ocenie programu studiów i jego doskonaleniu wielu źródeł informacji i wskaźników nie zidentyfikowano zbyt ogólnie zdefiniowanych efektów uczenia się dla praktyk zawodowych i braku odzwierciedlenia w tychże efektach uczenia się ścieżek specjalizacyjnych, niedomagań w zakresie doboru i miejsc odbywania praktyk zawodowych, a także braku efektywnej ewaluacji praktyk zawodowych, co świadczy o dysfunkcji wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Systematyczne oceny programu studiów prowadzone są z wykorzystaniem informacji od interesariuszy wewnętrznych (np. kadry prowadzącej kształcenie, studentów kierunku) i interesariuszy zewnętrznych (pracodawców, absolwentów), także w warunkach ich nieobecności na uczelni spowodowanej czasowym ograniczeniem jej funkcjonowania (np. z wykorzystaniem narzędzi komunikacji zdalnej).

Wyniki z systematycznej oceny programu studiów na kierunku geografia są wykorzystywane w doskonaleniu tego programu jak również w planowaniu strategicznym w zakresie korzystania z kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, najnowszych osiągnięć dydaktycznych oraz nowoczesnej technologii edukacyjnej.

PKA jest jedynym podmiotem prowadzącym cykliczną zewnętrzną ocenę jakości kształcenia na kierunku geografia, a wyniki tej oceny są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na tym kierunku. Poprzednia ocena programowa na kierunku geografia prowadzoną przez Uniwersytet Wrocławski na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim odbyła się w 2015 roku i zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej. W raporcie poprzedzającym podjęcie wspomnianej uchwały, nie sformułowano zaleceń o charakterze naprawczym i nie były diagnozowane problemy w odniesieniu do programu studiów i funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie doskonalenia programów studiów, a wszystkie kryteria zostały ocenione jako w pełni spełnione, co może wskazywać na regres tej jakości w stosunku do ocen wcześniejszych.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Nadzór nad kierunkiem geografia jest zapewniony według jasno określonych kompetencji, podobnie jak wewnętrzny system zapewnienia jakości oparty jest o zasady określone w stosownych przepisach. Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów. Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów na studia. Oceny programu studiów, oparte o wyniki analizy danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych (w tym studentów) oraz interesariuszy zewnętrznych, przekładają się na doskonalenie jakości kształcenia. Uczelnia konsultuje swój program z interesariuszami zewnętrznymi, co umożliwia jej podejmowanie rzeczywistych działań doskonalących w ramach kierunku geografia. Pomimo istniejących procedur w zakresie monitorowania, przeglądu i doskonalenia programu studiów, występuje brak skuteczności w funkcjonowaniu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia czego dowodem jest brak specyficznych efektów uczenia się określonych dla praktyk zawodowych jak i odzwierciedlenia w nich ścieżek specjalizacyjnych, niedomagania w zakresie doboru i weryfikacji miejsc odbywania praktyk zawodowych, a także brak efektywnej ewaluacji praktyk zawodowych. Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Lista nieprawidłowości, które są podstawą obniżenia oceny kryterium:

1. Nieskuteczność systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie definiowania oraz skutecznej weryfikacji oceny efektów uczenia się określonych dla praktyk zawodowych.
2. Nieskuteczność systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie doboru i weryfikacji miejsc odbywania oraz skutecznej realizacji kompleksowej ewaluacji praktyk zawodowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się doskonalenie funkcjonowania ogniwa systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie definiowania oraz skutecznej weryfikacji i oceny efektów uczenia się określonych dla praktyk zawodowych.
2. Zaleca się doskonalenie funkcjonowania ogniwa systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie doboru i weryfikacji miejsc odbywania oraz skutecznej realizacji kompleksowej ewaluacji praktyk zawodowych.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Zalecenie

W Uchwale Nr 611/ 2015 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 3 września 2015 r. w sprawie oceny programowej na kierunku geografia prowadzonym na Wydziale Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska Uniwersytetu Wrocławskiego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim nie sformułowano zaleceń o charakterze naprawczym.

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

-

